

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

VI. zvezek.

V Ljubljani, junij 1915.

XXXII. letnik.

Katehetika.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

(Nadaljevanje.)

II. Kako pripravljati otroke na sv. zakramente.

Otroci, ki hodijo h katehezi v naših šolah, so vsi že krščeni. Pojdejo pa v šolski dobi k sv. birmi, k izpovedi in k sv. obhajilu. Na te tri zakramente: na sv. birmo, zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa pripravlja otroke katehet v šoli.

1. Sv. birma.

1. K e d a j naj gredo otroci k sv. birmi? V stari krščanski dobi so delili zakrament sv. birme obenem s sv. krstom, ne gledé na to, ali je bil krščenec odrastel človek ali otrok. Še v 13. stoletju so po nekaterih krajih birmovali otroke, stare 1—3 leta. Od takrat naprej pa je prišlo v navado, da gredo otroci k birmi, ko so že pri pameti. Rimski katekizem odobruje ta običaj.¹ V vzhodni Cerkvi pa še vedno po stari navadi birmujejo majhne otroke. Pa tudi v latinski Cerkvi se sme sv. birma podeliti otroku, ki še ni pri pameti, če je v smrtni nevarnosti, ali če biva v takem kraju, kjer dolgo ne bo zopet prilike za sv. birmo.

Bolj natanko doba za sv. birmo ni določena. Rimski katekizem pravi samo: primerno se zdi, da se birma ne odlašá do dvanajstega leta, in da se ne deli pred sedmim letom.²

2. Priprava za sv. birmo je različna, kakor je otrok več ali manj star, ko gre k birmi. Ločimo pa lahko daljnjo, bližnjo in najbližnjo pripravo.

a) Daljnja priprava za najmanjše birmance obsega one temeljne resnice in molitve, ki se jih otroci učé že doma ali pa v šoli prvo leto. Pri večjih učencih se zahteva razmeroma večje znanje iz krščanskega nauka.

¹ Catechismus Rom. pars II, c. 3, n. 18.

² Catech. Rom. l. i; Synod. Labacen. I 215 veli, naj se ne odlašá do 10. ali celo do 14. leta.

b) Namen bližnji pripravi je, otroke posebe poučiti o zakramentu s v. birmе. Od otrok v prvem in drugem šolskem letu se ne more zahtevati, da bi znali definicijo tega zakramenta. Pa tudi pri drugih odgovorih ni treba, da bi morali naštevati točko za točko natanko po katekizmu; dosti je, če znajo glavne nauke o sv. birmi. Z učenci v tretjem šolskem letu in naprej se v bližnji pripravi ponovi, kar so do tedaj že slišali o sv. birmi ali pa se jim ta nauk nanovo razloži po katekizmu.

Vsakemu birmancu dá katehet listek, s katerim spričuje, da je otrok zadosti poučen in da je izpolnil ali da bo izpolnil sedmo leto. Na listek zapiše tudi ime svetnikovo, katero bo birmanec dobil, ko bo škof govoril besede: *N. signo te signo crucis*. Da se dá birmancu posebno ime, to sicer ni potrebno, dovoljeno pa je.¹

c) Najbližnja priprava. Ni zapovedano, primerno pa je, da gredo birmanci, ki so pripravljene, prej k izpovedi in sv. obhajilu. Birmanec, ki bi bil v smrtnem grehu, pa bi moral iti prej k izpovedi ali vsaj obuditi popolno kesanje.² Katehet priporočaj birmancem, naj zadnjih devet dni ali vsaj tri dni pred birmo posebe kaj molijo v čast Sv. Duhu. Opozori jih na molitve, zbrane v »šolskem molitveniku«.

Na dan birmе naj pridejo birmanci ob določeni uri v cerkev. Oblečeni naj bodo čedno, a ne gíz davo; lasje na jim bodo tako počesani, da ne pokrivajo čela. Katehet ali kdo drugi jih razvrsti po cerkvi. Za vsakim birmancem stoji boter. Med birmo naj imajo roke lepo sklenjene kakor pri molitvi, v rokah pa držé birmanski listek in bel trak. Ko pride škof do birmanca, dene boter desno roko na desno ramo birmančovo. Škof položi svojo roko birmancu na glavo, prekriža ga na čelu s sv. krizmo in potem na rahlo udari na lice. Boter zaveže birmancu čelo z belim trakom. Tedaj se birmanec z botrom umakne iz vrste in gre na kraj, kjer se mu bo trak odvezal in čelo izbrisalo.

V starih časih je škof birmanca poljubil. Zavoljo spodobnosti so poljub opustili, in sedaj se škof birmanca samo z desnico dotakne, na lehko ga udari po licih. Kakor poljub, je bil prvotno tudi lahki udarec (alapa) znamenje miru; »pax tecum«, reče škof, ko birmanca rahlo udari. Rimski katekizem (Catechismus Rom. p. II. de Sacramento Confirmat. n. 26) in po njem tudi naš katekizem pa veli, da udarec na lice birmanca opominja, naj bo pripravljen zavoljo Jezusovega imena trpeti zasramovanje in preganjanje.³

O traku, s katerim boter birmancu zaveže čelo, veli Pontificale Romanum: »Confirmato debet ligari frons, et sic manere quousque Chrisma desiccetur vel extergatur. Proinde, unusquisque confirmandus portet lineam vittam mundam, cum qua ligetur caput.« V prejšnjih časih so birmanci celó po več dni nosili trak okolo čela. Sedaj, ko kleriki takoj po maziljenju birmancu čelo izbršejo, pa v mnogih krajih sploh več ne zavezujejo čela s trakom.

¹ C. R. 20, sept. 1749 n. 2404 ad 7.

² Pontificale Rom. pars I de confirmandis.

³ Cf. Noldin, III.⁹ n. 94; Dölger, Das Sakrament der Firmung. (Wien 1906) 155.

Katehet opomni birmance, da ne smejo zamuditi blagoslova, ki ga škof dá po končani birmi. Ko bi torej med birmovanjem šli za nekaj časa iz cerkve, se morajo vrniti k zadnjemu slovesnemu blagoslovu.

Dušni pastir pouči o tem tudi botre. Resno jih opomni, naj birmancev nikar ne vodijo v gostilno. V domači hiši naj stariši, botri in otroci praznujejo ta dan, pa pošteno, v božjem strahu, da ne bodo žalili Sv. Duha, ki ga je otrok prav kar prejel pri sv. birmi.¹

Imena birmancev zapiše dušni pastir v 'liber confirmatorum' in 'liber status animarum'.²

2. Zakrament sv. pokore.

Krščansko življenje v posameznih vernikih in v celi občini je največ zavisno od tega, kakó in kolikokrat ljudje prihajajo k izpovedi in sv. obhajilu. V zakramentu sv. pokore se druží milost božja in individualno vzgojno delo mašnikovo; pri sv. obhajilu je Jezus Kristus sam učitelj in vzgojitelj naših duš. Govorimo najprej o zakramentu sv. pokore.

1. **Kedaj** naj gredo otroci prvič k sv. izpovedi? Točen in jasen odgovor k temu vprašanju moremo posneti iz znane zapovedi IV. lateranskega zbora leta 1215., ki veli: »Vsak kristjan, bodi moškega ali ženskega spola, naj se, ko pride v leta razločevanja (annos discretionis), vestno izpove vseh svojih grehov vsaj enkrat v letu ter naj si prizadeva po svojih močeh opraviti naloženo pokoro, in naj vsaj o velikonočnem času prejme sv. Rešnje Telo.«³ Te jasne besede lateranskega cerkvenega zbora pa so v naslednjih stoletjih različno umevali in zlasti gledé sv. obhajila tudi praktično različno izvajali. Zato je S. Congregatio de Sacramentis leta 1910. izdala poseben odlok, ki govori sicer pred vsem o prvem sv. obhajilu, a v zvezi s tem omenja tudi prvo sv. izpoved.⁴ Dekret, potrjen od sv. očeta Pija X., pravi: »Doba spoznanja (aetas discretionis) za sv. izpoved in tudi za sv. obhajilo je tista, ko otrok začne misliti, to je nekako okoli sedmega leta, nad ali tudi pod sedmim letom. Od tega časa se prične dolžnost, izpolnjevati zapoved o izpovedi in obhajilu.«

Pri nas se začenja zakonita dolžnost hoditi v šolo z dopolnjenim šestim letom.⁵ Ker se otrok že v prvem šolskem letu učí glavnih verskih resnic in najpotrebnejših molitev, pa branja,

¹ A. B. Jeglič, škof, Priprava otrok za prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo, sv. birmo. V Ljubljani 1915, 34—43. Kateheze za prvence, 63—75.

² Rit. Rom. tit. 10, cc. 4. 6; tam je določen obrazec, po katerem naj se birmanci vpisujejo.

³ Denzinger, Enchiridion¹⁰, n. 437.

⁴ Decretum de aetate admittendorum ad primam communionem eucharisticam. C. de Sacramentis 8. aug. 1910. A. A. S. 1910, 577—583.

⁵ § 21. drž. zak. o ljud. šol.; § 20. š. i. u. r.

pisanja in računanja, mora pač tudi že nekoliko misliti. Iz tega sledi, da otroka navadno že prvo šolsko leto veže dolžnost, o velikonočnem času iti k izpovedi. Te dolžnosti seveda ni, če je otrok tako malo razvit, da še ne more misliti in torej tudi ne ločiti dobrega od hudega.

Redno se torej za otroka že prvo šolsko leto začanja dolžnost letne izpovedi; zato pa mora katehet precej prvo leto učence na zakrament sv. pokore pripravljati.

2. Priprava za prvo sv. izpoved. Odlok Pija X. pravi (n. 2): »Za prvo izpoved in prvo obhajilo ni potrebno popolno in temeljito znanje v krščanskem nauku. Toda pozneje se bo moral otrok polagoma, kakor se bo razvijal njegov razum, naučiti ves katekizem.« Po tem načelu se ravna katehet, ko pripravlja učence za prvo sv. izpoved. Zadovolji se z onim znanjem, ki je nujno potrebno, da bo mogel otrok zakrament svete pokore vredno prejeti. Ločimo pa lahko daljnjo, bližnjo in najbližnjo pripravo.

a) Daljnja priprava je tisto znanje iz krščanskega nauka, ki ga zahteva učni načrt za prvo šolsko leto. Marsikaj je morda otrok slišal že v domači hiši. Mati ga je učila moliti in mu govorila o Bogu Stvarniku, o grehu, o Odrašeniku Jezusu Kristusu. Katehet, ki razlaga tvarino prvega šolskega leta, misli na to, da bodo morali otroci ob koncu velikonočnega časa iti k izpovedi; zato naj poudarja ob raznih prilikah, kaj je greh, kako žali Boga in kako ga Bog kaznuje. Ko pojasnjuje deset božjih zapovedi, opozarja otroke zlasti na one reči, v katerih so utegnili že pogrešiti. Lóči pa naj precej od kraja veliki in mali greh in same slabosti, da bo tako vzgojil v otrocih pravo vest.

b) Okoli Velike noči se začne bližnja priprava. Obsega pa nauk o ustanovitvi zakramenta sv. pokore in nauk o peterih rečeh, ki so za ta zakrament potrebne.

Katehet skrbi, da bodo dobili otroci sveto spoštovanje do izpovedi, zato da se bodo izpovedovali vedno z resnobo, nikoli lehkomišelnó in površno. To spoštovanje se budi v otroških srcih, če katehet sam govori o izpovedi vedno s spoštovanjem. Izpoved je po svoji naravi nekaj tajnega, svetega, resnega; zato je kakor profanacija izpovedi, če katehet za poskušnjo v šoli oponaša otroka, kako se izpoveduje. Praktično navodilo za izpoved naj se dá v drugi obliki. Katehet reče: Mislite si otroka, ki bi se bil svoji materi zlagal; kako bo to povedal pri izpovedi? Ali če po svoji krivdi ni bil v nedeljo pri sv. maši; kako se bo moral tega greha obtožiti?

Izpovedne molitve morajo otroci ne samo na pamet znati, ampak jih tudi umeti; zato jih mora katehet dobro razložiti. Če otrok brez miselnó ponavlja naučene formule, tudi pozneje, ko bo odrasel, ne bo drugače delal: zamjenjal bo očitno izpoved in kesanje; pri očitni izpovedi bo

molil: »po svoji zadnji izpovedi, ki sem jo opravil« — tu se pove kdaj — pa ne bo povedal kdaj. Že v Malem katekizmu je tudi posebna molitev v čast Sv. Duhu, ki naj jo opravimo, predno se začnemo pripravljati na zakrament sv. pokore (Dostavek, vpr. 20.). Za otroke v prvem šolskem letu je dosti, če molijo v ta namen en »Očenaš« v čast Sv. Duhu.¹

Kaj je zakrament sv. pokore, kdo ima v Cerkvi oblast grehe odpuščati, vse to se pojasni v zvezi z zgodbo o ustanovitvi; ne zahtevaj pa v prvem letu nobene definicije.

Razlaganje peterih za zakrament sv. pokore potrebnih reči se pri večjih učencih lahko vrši s pomočjo zgodbe o izgubljenem sinu. Za otroke v prvem šolskem letu se zdi to izvajanje iz zgodbe še pretežko, in to tem bolj, ker jim zgodba sama še ni znana. Z večjim pridom bo katehet porabil izkušnje otrok v domači hiši.

α) Izpraševanje vesti. Privadimo otroke nekega reda pri izpraševanju vesti. Najbolje je, če se vprašajo po vrsti: najprej, kaj so grešili proti božjim zapovedim; potem, proti cerkvenim zapovedim; in nazadnje, če so storili kateri poglobitni greh. Ker pa katehet v prvem šolskem letu morda še ni razlagal cerkvenih zapovedi in poglobitnih grehov, naj jih uči izpraševati vest samo na podlagi božjih zapovedi. Ponovi torej z njimi božje zapovedi in pri vsaki posebej jih opozori na one reči, v katerih so utegnili pogršiti. Otroci pa naj pri vsaki točki, pri vsakem konkretnem slučaju, ki ga katehet v razlaganju zapovedi omeni, pri sebi na tistem pomislijo, ali so v tisti reči grešili ali ne. Na ta način se navadijo otroci izpraševati vest brez kakega tiskanega navodila. Tiskanih formularjev za izpraševanje vesti v prvem šolskem letu že tako ne morejo rabiti, ker le počasi in slabo beró. Pa tudi za pozneje, ko bodo že znali gladko brati, jim priporočajmo, naj se pri izpraševanju vesti nikar ne vežejo na tiskane pomočke. Vsak naj svojo vest najprej sam izpraša po božjih in cerkvenih zapovedih in po poglobitnih grehih; in potem šele, če že hoče, naj vzame v roke tiskana vprašanja v molitveniku. Katehet pa jih pouči, kako naj rabijo tak tiskan formular. Grehe pisati ni nikoli treba.

Da bo otrokom laglje izpraševati vest pred izpovedjo, opozarjaj jih med letom, kako se uporabljajo katekizmovi nauki v življenju, in kako se proti njim greši; navajaj pa jih tudi, da bodo vest izpraševali vsak dan.

β) Kes in trdni sklep. Vedno in vedno moramo otrokom ponavljati, da najbolj potrebna reč v zakramentu sv. pokore je kes, združen s trdnim sklepom.

Pojem kesanja otrokom v prvem šolskem letu najlaglje pojasnimo, če jih spomnimo na to, kaj so čutili v srcu, če

¹ A. B. Jeglič, škof, Priprava otrok za prvo sv. izpoved itd., str. 11.

so kdaj očeta ali mater razžalili, potem pa hoteli svoj pogrešek popraviti. Definicije kesanja in razlike med popolnim in nepopolnim kesom od otrok v prvem letu ne moremo zahtevati. Glavna in za sedaj edino potrebna stvar je, da otroka učimo in navajamo, kako se kesanje obudi, in sicer ne samo nepopolno, ampak tudi popolno kesanje. Zato pa mu dobro razložimo formulo kesanja; povejmo mu, z a k a j naj mu je žal, da je grešil (v formuli je izražen dvojen nagib, — nagib za nepopolno in popolno kesanje).

V formuli kesanja je izražen tudi t r d n i s k l e p. Kaj je trdni sklep, to bomo otrokom zopet najlažje razložili, če uporabimo njih izkustvo, če jih vprašamo, kaj so obljubili razžaljenemu očetu ali materi, ko so ju prisili odpuščanja.

Trdni sklep mora biti s p l o š e n, to je, raztezati se mora vsaj na vse smrtne grehe. Povejmo pa otrokom, da je zelo koristno, če se posebno oziramo na en sam greh ali eno samo čednost: na tisti greh, ki ga največkrat naredimo, n. pr. na jezo, lenobo, lažnivost, raztresenost pri molitvi; na ono čednost, ki je nam posebno potrebna, n. pr. pridnost, pokorščina, gorečnost pri molitvi. Priporočajmo otrokom, da pri jutranji molitvi obnové ta posebni sklep, in če po dnevu zopet grešé, naj se precej spomnijo Boga in se kesajo pogreška.

γ) I z p o v e d. Ko govorimo otrokom o izpovedi, poudarjajmo, č e s a se morajo izpovedati (vseh smrtnih grehov in njih števila) in k a k o naj se izpovedujejo. Opominjajmo otroke, naj nikoli nalašč n e z a m o l č é kakega smrtnega greha. Povejmo jim, da mora izpovednik o vsem, kar sliši pri izpovedi, strogo molčati. Kolikor je mogoče, dajmo otrokom priliko, da si svobodno izbirajo izpovednika.

δ) Z a d o s t o v a n j e a l i p o k o r a. Razložimo otrokom, z a k a j izpovednik naloži pokoro in kakó in kdaj naj pokoro opravijo.

c) N a j b l i ž n j a p r i p r a v a. Zadnje dni pred izpovedjo naj gre katehet z otroki v cerkev. Tam naj z njimi poklekne pred tabernakelj ali pred sv. razpelo in moli v čast Sv. Duhu, v čast prebl. Devici Mariji, angelu varihu za milost dobre izpovedi; nazadnje obudi z njimi kesanje po formuli, ki jo že znajo.

Ob tej priliki pelji katehet otroke tudi k i z p o v e d n i c i in jim pokaži, kako bodo v vrsti čakali, kako stopili v izpovednico, kako pokleknili; če so premajhni, se lahko stojé izpovedujejo; ko mašnik odpre vratica, se izpoved začne; iz izpovednice pa najne gredo, dokler mašnik nazadnje vrtic zopet ne zapre.

Katehet, ki pripravlja kateheze za prvo izpoved, prouči knjižico ljubljanskega škofa A. B. Jegliča, Priprava otrok za prvo sv. izpoved itd. in »Kateheze za prvence«, str. 7—34. To, kar podaje knjižica »Priprava otrok za prvo sv. izpoved«, zadoščuje pri pouku za prvo izpoved. Pozneje, v tretjem, četrtem šolskem letu, bo katehet nauk o zakramentu sv. pokore bolj podrobno razlagal.

Za vse življenje zelo važen je nauk o **popolnem kesanju**. Katehet torej skrbi, da bodo otroci dobili o tem pravi pojem.

V zakramentu sv. pokore sicer zadoščuje nepopolno kesanje; vendar navajaj katehet otroke, da tudi pred izpovedjo obude popolno kesanje. To hoče tudi obična formula kesanja.

Ker imajo ljudje, ki so drugače o katekizmu dobro poučeni, o popolnem kesanju večkrat nejasne, ali celo zmotne nazore, pripomnimo o tej reči tole:

a) Pomotna misel je, da s popolnim kesanjem dobimo odpuščenje grehov samo v sili. To je bila zmeta Mihaela Baha, ki jo je obsodil Pij V.¹

β) Pomotna je tudi misel, kakor da je popolno kesanje, oziroma popolna ljubezen, nekaj izrednega, za navadnega kristijana nemogočega. To je bil kriv nauk Janzenistov. Katoliška dogmatika nas uči: za popolno kesanje, ozir. popolno ljubezen, ni treba nobene posebne, izredne milosti; navadna milost za to zadoščuje. To je razvidno že odtod, ker je zapoved o ljubezni do Boga prva in glavna zapoved, dana za vse ljudi. Kar pa je vsem ukazano, ne samo svetovano, kar je prvo in glavno, to ne more biti izredno težko; za to mora zadoščevati navadna milost.

Težko pri tem utegne biti samo to, ker je potrebno, da smatramo greh za največje hudo in da imamo resnično voljo, ne več grešiti. Ta težkoča pa je tudi v nepopolnem kesanju; zakaj tudi nepopolni kes mora biti nad vse velik. V nagibu ali motivu, po katerem se loči popolno in nepopolno kesanje, pa ne more biti resnične težkoče. Čigar volja se je iz strahu pred kaznijo z žalostjo in studom že obrnila od greha, njemu ne more biti težko, ob misli na božjo dobroto sovražiti greh tudi iz ljubezni do Boga, to je zato, ker je z grehom žalil najboljšega Očeta, največjo in preljubeznivo dobroto.²

Da torej obudimo popolno kesanje, premišljujmo najprej božjo pravico, ki greh kaznuje. Misel na božjo pravico vzbudi v nas strah; iz strahu pred kaznijo obžalujemo greh kot največje zlo: nepopolno kesanje. Da pa se od nepopolnega nagiba, od strahu, dvignemo do popolnega nagiba, do ljubezni, premišljujmo potem božjo dobroto in božjo ljubezen do nas, zlasti ljubezen, kakor se razodeva v učlovečenju, trpljenju in smrti Odrešenika Jezusa Kristusa. V tej neizrekljivi ljubezni do nas spoznamo vso božjo ljubeznivost, ki jo mora ljubiti, kdor jo spozna.

Oba nagiba, strah in ljubezen, sta obsežena v formuli kesanja. Kdor torej moli formulo kesanja s premiselkom in srcem, v njem se stopnjuje kesanje od nepopolnega do popolnega. Treba pa moliti kesanje s premiselkom: v nagibe

¹ Denzinger, *Enchiridion*¹⁰, n. 1071.

² Cf. Billot S. J., *De virtutibus infusus*. Romae 1901, 415.

se moramo vglobiti, božjo pravico in ljubezen moramo nekoliko preiščevati; le tako bomo čutili v sebi tisto notranjo moč, ki je izražena v besedah: »žal mi je zato, ker sem z grehi zaslužil tvojo kazen; posebno pa mi je žal, ker sem z grehi razžalil tebe, ki si moj najboljši Oče in vse ljubezni vreden«. Katehet, ki razlaga otrokom formulo kesanja, razvij v živih besedah oba nagiba; povej jim, da morajo vselej tako pobožno, s premiselkom in srcem, obuditi kesanje.¹ Da pa bo to otrokom lažje, jim katehet, ko že znajo gladko brati, pokaži zadevno preiščevanje v šolskem molitveniku. Razloži jim te molitve in moli jih z njimi v šoli in v cerkvi.

3. Kolikokrat naj hodijo otroci k izpovedi? Kakor za druge vernike, je tudi za otroke dobro in koristno, če hodijo k izpovedi pogosto. Tedenska izpoved je radi velikega števila šolskih otrok seveda redno nemogoča. Priporočajmo pa otrokom, da hodijo k izpovedi na štirinajst dni ali vsaj vsak mesec. Da pa otroci ne bodo pri izpovednici na poti odraslim, naj ne prihajajo k izpovedi v soboto zvečer ali pred prazniki, ampak določimo jim nekaj dni med tednom in porazdelimo jih na skupine, da se bodo lahko vsi zvrstili.

Posebno priporočajmo pogostno izpoved večjim učencem, ki zapuščajo šolo. Mladičem in dekletom, v katerih se uprav v tej dobi, post annos pubertatis, vzbuja nečista strast, je štirinajstdnevna, da, tedenska izpoved ne samo koristna, ampak naravnost potrebna, če hočejo zmagovati hude izkušnje in ohraniti neomadeževano čistost.

¹ Cf. Jungmann, Theorie der geistl. Beredsamkeit.⁴ 428—435.

Govori ob času vojske.

Junaška Mati Marija.

(Nagovor na Sveti Gori.)

Star pregovor pravi, da vzdržuje dobra žena tri vogle pri hiši. Kar pa je v vsaki hiši modra gospodinja, je v katoliški Cerkvi Marija. Marija podpira tri vogle katoliške Cerkve. V vseh stiskah in potrebah so se kristjani zaupno obračali do Marije in pričakovali od nje pomoči. Tudi ob času vojske je bila Marija v vseh stoletjih gotovo pribežališče vsem narodom. Praznik presv. imena Marijinega je bil ustanovljen v zahvalo za zmago krščanskih narodov nad Turki. Rimski papež in vse ljudstvo je bilo takrat prepričano, da je Marija odločila zmago, ker so se bili vsi kristjani takrat zaupno obrnili k njej.

V taki veliki stiski se nahajamo tudi sedaj. Strašna vojska, ki divja po celem svetu, nas navdaja s strahom in grozo. Spominimo se prejšnjih stoletij, ko so se ljudje zaupno obračali k Mariji v takih stiskah, in začnimo jo tudi mi prositi, naj pomiri razburjene duhove in naj razžene in razdrobi vse peklenke naklepe! Marija je po božji previdnosti izvoljena, kakor hočemo premišljevati, da se vojskuje zoper vse sovražnike krščanskega imena in da zatira vse sovražne naklepe.

1. Ko je Bog prvokrat obljubil Zveličarja človeškemu rodu, tedaj je označil devico, iz katere se je imel roditi Zveličar, tako-le: »Sovraštvo bom naredil med teboj (med kačo) in med ženo in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla in ti boš nje peto zalezovala« (Gen. 3, 15). Med Marijo in med hudobnim duhom je večno sovraštvo, toda Marija zmaguje. Glava hudobne kače je vedno pod njenimi nogami. To se ponavlja v vseh stoletjih. Marija načeluje vsem našim vojskam. Podobna je slavni Juditi, ki je odsekala hudobnemu asirskemu vojskovodji Holofernu glavo, ko so že vsi Judje obupovali in so se mu hoteli že vdati. Marija je kristjanom v vseh pravičnih vojskah nepremagljiva vojskovodinja. Ko smo bili kristjani v vojskah premagani, je bilo to gotovo znamenje, da se nismo zatekli k njej, ki je od Boga določena, da bo hudobnemu duhu glavo strla.

2. Sveta Cerkev obrača na Marijo besede iz bukev pregovorov (31, 10): »Kje najti močno ženo? Njena cena je, ko reči iz daljnega in od zadnjih pokrajin. Srce njenega moža se nanjo zanaša... Z močjo si opasuje ledja in utruje svojo roko... Svojo roko steguje po težkih rečeh... Moč in lepota je njeno oblačilo in poslednji dan se bo smejala... Njeni otroci se vzdigujejo in jo blagrujejo; tudi njen mož jo hvali... Goljufiva je

prijetnost in prazna je lepota; žena, ki se boji Gospoda, ona bo hvaljena. Dajte ji sadu njenih rok in naj jo hvalijo pri vratih njena dela.«

Marija je torej močna žena, na katero se lahko zanesemo. Sveta Cerkev pravi o njej, da je povišana kakor ceder na Libanu in kakor cipresa na sijonski gori, in da je visoko zrastle kakor javor ob vodi (Pridigar 24).

3. V vsaki vojski so trdnjave največje važnosti. Ako je trdnjava močno utrjena, zadržuje sovražnika lahko mesece in mesece. To spričujejo vse vojske. Taka nepremagljiva trdnjava je za kristjane Marija. Zato obrača sveta Cerkev nanjo besede iz svetega pisma: »Na Sionu sem utrjena in v svetem mestu ravno tako počivam in v Jeruzalemu je moja oblast« (Pridigar 24). Marija je torej utrjena in vsi, ki so z njo, so v utrjenem mestu. Te trdnjave ne more premagati ne orožje, ne lakota, ne pozemeljska, ne peklena moč. V tej trdnjavi smo lahko mirni. Sovražnik nas ne more premagati.

Že večkrat so se razni nasprotniki krščanskega imena zaganjali v sveto Cerkev, pa vsakikrat so se njih naklepi razbili ob zidovih te trdnjave. Zato beremo v cerkvenih molitvah ob praznikih Marije Device tudi te-le besede: »Veseli se, Marija Devica, ker ti sama si uničila vse krive vere na celem svetu!« (Antif. tretjega nokturna.) Iz tega je tudi razvidno, zakaj so se vsi krivoverci več ali manj zaganjali tudi v to trdnjavo, ki je Marija. Vedeli so pač, da ni mogoče popolnoma premagati svete Cerkve, ako prej ne iztržejo iz krščanskih src vere in zaupanja v Marijo. Tako je na primer Luter učil razne krive vere in srdito napadal papeže in škofe, a najbolj se je ta nesrečni človek zaganjal v čiščenje Marije Device. Prav takrat, ko je Luter najbolj divjal in ko so se njegovi krivoverski nauki začeli razširjati tudi po goriški deželi, se je prikazala na tej gori Marija, prečista Devica, in ukazala, naj se tukaj sezida njena trdnjava. Ljudje so začeli trumoma romati na Skalnico in častiti Marijo Devico. Tako so se ljudje s tem čiščenjem odvrnili od luteranskih krivih nauk. Razume se pa, da so luterani napeli takrat vse moči, da bi zatrli svetogorsko božjo pot. Obrnili so se celo do vladarja in ga prosili, naj bi to romanje prepovedal. Ves njih napor pa je bil zastonj. Svetogorska trdnjava je ostala nepremagljiva. Ob njej so se razbili sovražni luteranski navalni v naši deželi. Leta 1786. so sovražniki spet napadli svetogorsko cerkev. Dosegli so, da sta bila cerkev in samostan nekaj časa razkrita in oltarji prodani. Toda ljudstvo je hodilo na razvaline svetogorske vendarle molit in jokati ob vseh časih, kakor prej, dokler ni že po sedmih letih, to je leta 1793., ukazal pobožni cesar Franc II. na prošnjo goriških občin, da naj se cerkev spet popravi in božja pot na Sveto Goro obnovi. V spomin slovesne obnovitve svetogorske božje

poti so postavili nad glavnim vhodom kamenito ploščo z latinskim napisom: »Ego autem steti in Monte sicut prius«, to je: Jaz pa stojim na Gori, kakor prej. Svetogorska trdnjava kljubuje viharjem vseh časov. Marija stoji na Gori že 400 let in naša dežela, ki je z njo združena, je ostala katoliška v vseh viharjih zadnjih stoletij do današnjega dne.

4. Sveta Cerkev primerja v molitvah, ki jih opravlja na praznik njenega vnebovzvetja, Marijo zvrščeni četi, ki je pripravljena na vojsko. Tako-le molimo: »Kdo je ona, ki vstaja kot vzhajajoča jutranja zarja, lepa kot luna, blesteča kot solnce, strašna kot zvrščena vojna četa?« V svetem pismu beremo, da je v vojski Izraelcev proti Madjanitom Gedeon odbral tristo neustrašnih mož, ki so kakor levi planili na Madjanite. Bila je to majhna, pa strašna bojna četa. Čeprav je bilo Madjanitov silno velika množica, so vendarle morali bežati pred to četico. Taka strašna bojna četa je Marija. Kdor je z njo združen, njemu se ni treba bati. Zmagal bo gotovo, kakor je Gedeon s svojo hlabro četo premagal divje Madjanite.

5. Najtežavnejši čas za sveto vero je bilo pač prvo stoletje po Kristusu, ko je mučeniška kri tekla v potokih. Apostoli so dali svoje življenje za sveto vero. Kdo bi si bil mogel misliti, da bodo dvanajsteri ribiči podrli staro poganstvo in sezidali na razvalinah veličastno stavbo svete katoliške Cerkve? In vendar se je to resnično zgodilo. Toda kdo je dajal apostolom pogum? Razen milosti božje je bila Marija, ki jih je spremljala in jih navduševala, kakor beremo v Dejanju apostolov: »Vsi so bili stanovitni in enega duha z ženami in z Marijo, materjo Jezusovo« (1, 14). Marija je bila torej z njimi, Marija, junaška mati, jim je dajala pogum in jih navduševala. Zato so zmagali in zmagali bomo tudi mi, ako se bomo z njo združeno vojskovali.

6. Da spoznamo Marijino junaško srce, stopimo še pod križ! Kdo je stal pod križem? Ali morda sv. Peter, prvak apostolov? Ni ga bilo! Oddaljil se je z drugimi apostoli iz strahu pred Judi. Sveti Janez evangelist pa pravi, da je poleg Jezusovega križa stala njegova junaška mati Marija, Marija Kleofova in Marija Magdalena. Prvo imenuje junaško mater Marijo. Ni se ustrašila farizejev, pismarjev, duhovnov in velikih duhovnov judovskih, ni se ustrašila nadražene množice, ni se ustrašila, ko so Kristusa slačili in ga na križ pribijali, ni se strašila, ko je gledala svojega sina na križu visečega in pojemajočega, čeprav jej je srce pokalo, ni se ustrašila, ko je ob smrti Jezusovi solnce otemnelo! Pogumno je stala pod križem do konca in je mrtvo in krvavo truplo Jezusovo sprejela v naročje. Marija se je s tem res skazala kot junaška žena in junaška mati! Njeno srce je bilo junaško. V zgodovini beremo o raznih junaških zneh in materah, pa tako junaška kot Marija ni bila nobena. Nje se torej oklelimo, z njo bodimo združeni in bomo slavno zmagali.

Mi pa imamo še poseben vzrok, oklepati se Marije in prositi jo pomoči v vseh stiskah in zlasti v tem času strašne in grozne vojske, ki divja sedaj po celem svetu in katere se hlabro udeležujejo na bojnem polju tudi slovenski sinovi in očetje. Ko se je Marija leta 1539. doteknila s svojimi svetimi nogami te gore, je rekla Uršuli Ferligojki te-le besede: »Reci ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me milosti prosi«. Naši predniki so res tu hišo zidali in sedaj že 400 let Marijo vedno kličejo na pomoč. V teh 400 letih pa ni bilo nad našo domovino še nikoli take grozne stiske in nesreče, kakor letos. Obrnimo se tedaj zaupno k njej, kakor nam je naročila, in prosimo je milosti in rešitve: »O nebeška Kraljica, ozri se milostno s svojega prestola na našo vojsko, na naše vojake, ki trpijo že skoro eno leto strašne nadloge, ozri se milostno na družine, ki komaj čakajo, da bi se vrnili njih družinski očetje in sinovi iz vojske, usmili se duš tistih ubogih vojakov, ki so padli daleč od domovine in so pokopani v tuji zemlji, usmili se njih družin, ubogih sirot in vdov; o nebeška Kraljica, izprosi od Boga vsem narodom pravo spoznanje, ljubezen in mir, da bi zopet zavladala med nami sreča in zadovoljnost Bogu vsemogočnemu v slavo in našim dušam v večno zveličanje.« Amen.

Dr. Egidij.

Druga nedelja po binkoštih.

Pogostno in vsakdanje prejemanje sv. obhajila.

II. Ugovori zoper pogostno sv. obhajilo zlasti od strani mož.¹

Pomenljiv je evangelij, ki smo ga pravkar prebrali. Govori nam o veliki večerji, h kateri jih je bilo mnogo povabljenih. Pa povrsti so se začeli odtegovati vabilu. Eden pravi: »Pristavo sem kupil in jo moram iti gledat«, ali z drugimi besedami: nimam časa priti. Drugi zopet pravi: »Pet jarmov volov sem kupil in jih grem preizkusit«, kakor bi hotel reči: ne maram priti. Tretji zopet pravi: »Oženil sem se in zato ne morem priti«, kakor bi hotel reči: Meni zadostuje žena in otroci in več ne potrebujem ničesar. — Tudi mi, predragi v Gospodu, smo povabljeni, povabljeni zlasti v sedanjih časih večkrat na veliko večerjo. Katera je ta večerja, lahko uganete, četudi bi je vam ne imenoval. Kajti živimo v času, ko se je jelo posebno častiti sveto Rešnje Telo in ta teden smo v osmini sv. Rešnjega Telesa. Da, k božji večerji, k zauživanju božjega kruha, k zauživanju svojega Telesa in svoje Krvi nas vabi Kristus sam, ko nam ponavlja po svojem vidnem namestniku na zemlji neprestani klic, rekoč: Pristopajte pogosto, da, če mogoče, vsak dan k sv. obhajilu. A glej! Tudi tukaj se mnogi opravičujejo in izgovarjajo, da

¹ Prvi govor gl. »Duh, Pastir« 1915, str. 324.

se jim ne bi bilo treba udeležiti božje pojedine. Poslušajmo danes nekatere take izgovore in dajmo jim odgovor nanje z namenom, da bi se tudi v naši župniji še bolj utrdilo in razširilo pogosto prejemanje sv. obhajila, ki ga Kristus in njegova Cerkev tako srčno želita!

»Nimam časa.« To je najbolj navaden izgovor, s katerim se ljudje odtegujejo pogostemu sv. obhajilu. Kaj naj pravimo k temu? Res! prav mnogo dobrih kristjanov je, ki imajo zlasti sedaj v poletnem času čez glavo dela in skrbi. Res! Mnogo jih je, ki so daleč od cerkve, dve in še več ur hoda. Res! Mnogi so od drugih odvisni in na druge navezani, kakor otroci in posli, vajenci in uslužbenci. Res je! Takih ne moremo siliti pristopati pogosto k mizi Gospodovi in jim ne smemo ničesar očitati. Obude naj večkrat, zlasti takrat, ko slišijo zvon župnijske cerkve, živo vero in srčno hrepenenje po Kristusu in prepričani naj bodo, da jim Kristus njihove odsotnosti ne zaračuna v greh.

A vendar, predragi v Gospodu! Kristus ni ustanovil svoje vere za one, ki imajo časa na preostajanje. Dobro je vedel, da bodo njegovi zvesti učenci po večini taki, ki bodo sami okušali težo delavnega dne. Zato smemo reči, da jih je tudi med onimi, ki mislijo, da nimajo časa, vendar-le še veliko takih, ki bi lahko večkrat prejeli kruh življenja, samo če bi hoteli. Kajti časa dobimo tudi za druge stvari, kakor za pogovore, za jed in obiske, za zabavo in prazno berilo. Ali naj mar samo takrat ne dobimo potrebnega časa, ko se gre za najvažnejše in najsvetejše zadeve v našem življenju?

»Ne pridem na vrsto za izpoved« — se zopet drugi oglašajo. Je res! predragi v Gospodu, da je ob nedeljah in praznikih veliko izpovedancev pri izpovednicah. Pa teden ima sedem dni; zato pa poskrbite tisti, ki ste bliže cerkve, da se morda med tednom utrgate enkrat in opravite sv. izpoved, da pridejo v nedeljo oddaljeni na vrsto. Dalje pa pomnimo tudi, da onim, ki pogosto pristopajo k sv. obhajilu, ni treba pred vsakim sv. obhajilom priti k izpovedi. Ako ti namreč vest ne očita velikega greha, smeš pristopiti, če imaš pravi namen, vsak dan k sv. obhajilu, četudi greš k izpovedi na štirinajst dni, na tri tedne ali morda le na mesec dni. Tudi vam je znano, da sme tisti, ki pogosto pristopa k sv. obhajilu pa se mu v resnici nujno mudi, krajše opraviti svojo pripravo in svojo zahvalo. Bolje je vendarle samo nekaj, pa prisrčno moliti, kot pa opustiti sv. obhajilo in oropati samega sebe tolikih milosti.

In slednjič, predragi v Gospodu, če že nimamo časa pristopati vsak dan ali večkrat med tednom k sv. obhajilu, ali pa se morda ne moremo približati k mizi Gospodovi vsaj ob nedeljah in praznikih, vsaj enkrat na mesec? O predragi v Gospodu! Poizkusimo vsaj to in videli bomo, čim večkrat se bomo krepčali s kruhom življenja, tem laže bomo premagovali svoje

strasti, in čim laže bomo premažovali svoje strasti, tem mirnejše bo naše srce, čim mirnejše bo naše srce, tem veselejši bo naš značaj, čim veselejši bo pa naš značaj, tem lažje nam bo vsako delo, in čim lažje nam bo delo, tem uspešneje nam bo šlo od rok — tem srečnejši bomo tudi v časnih zadevah!

Zopet so drugi, ki se izgovarjajo takole in podobno: »Nisem redovnik. Živetí moram med svetom. Zato tudi nisem vreden, da bi tako pogosto prejemal sveto Rešnje Telo. Bojim se, da izkažem mesto časti le nečast svojemu Božju.« Res! Blagor njim, ki jim prihajajo take besede zares iz pravega spoznanja semega sebe in blagor mu, kdor tako govori brez zvijače, brez hinavščine. A tak naj bo tudi prepričan, da mu bo Jezus ravno zaradi njegove prave ponižnosti podelil posebnih milosti. Zakaj res je, da ne samo ti in jaz, ampak tudi najsvetejši človek na zemlji ni vreden niti enkrat, kaj šele pogostokrat, ali pa celo vsak dan pristopiti k svetemu obhajilu. Kajti vsi od papeža pa do največjega grešnika moramo javno priznati, in sicer ne samo enkrat, ampak celo trikrat: »Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho«. Toda dobro pomnimo to-le: Sveta Cerkev nam ne polaga teh besedi na jezik s tem namenom, da bi nas odvrčala od svetega obhajila. Ne! Ona hoče s temi besedami v nas vzbuditi le še večjo vero, zaupanje in ponižnost. Ona hoče reči: Vredni sicer nismo; toda nevredni pa nikar ne bodimo! In bodisi, da si mrzel in mlačen, da si podvržen grehu in strastem, ali misliš, da bo bolje zate, da se odtegneš svetemu obhajilu, kot pa če pogosto pristopaš? Kaj ne, čim slabejši je bolnik, tem bolj potrebuje zdravnikove pomoči. Podobno je tudi s teboj in z zauživanjem božjega Kruha. Ne gremo k svetemu obhajilu zato, ker smo vredni, ampak zato, ker potrebujemo Kristusa v svoji slabosti. Ne gremo zato, ker smo pošteni in dobri, ampak zato, da postanemo velikodušni in čednostni, kakor pravi sveti Bernard: »Ako ta ali oni izmed vas ni več tako pogosto in tako strastno vdan jezi in nevoščljivosti, nečistoti in drugim pregreham, ta naj izreče svojo zahvalo Gospodovi krvi in njegovemu telesu in bodi vesel, da mu je njegova pregreha postala po moči svetega zakramenta v zveličanje.«

Zopet so drugi, ki se odtegujejo pogostemu obhajilu s sledečim izgovorom: »Ne čutim nobene posebne pobožnosti, če grem pogosto k svetemu obhajilu.« Res, predragi v Gospodu! So ljudje, ki občutijo včasih pri sv. obhajilu neko izredno čuvstveno pobožnost, ki jih napolnjuje z veseljem in radostjo, tako da se ta sreča kaže tudi v solzah. Tako srečo je na primer občutil sveti Frančišek Ksaverij, ki je pisal z otoka Mora, kjer je živel v največjem pomanjkanju, sledeče: Nevarnosti, katerim sem izpostavljen, in delo, ki ga vršim radi Boga tukaj na otoku, kjer mi manjka vsega, mi je neusahljiv vir duhovnega veselja, tako da se bojim, da ne bi izgubil vsled neprestanih solz veselja pogleda svojih oči. Ne spominjam se, da bi

bil kdaj občutil toliko notranje sladkosti in duhovne tolažbe, ki je tako čista, tako popolna, tako stalna, da niti oddaleč ne čutim telesnega napora.« Tako notranjo srečo je občutil pred nekaj leti vseučiliški profesor pl. Ruville, ki je prestopil iz protestantizma v katoliško Cerkev, in pravi, da je pri prvem svetem obhajilu občutil toliko srečo, da mu je to samo sveto obhajilo zadostno poročstvo za resnično pričujočnost Kristusovo v podobni kruha. In kar so občutili drugi, to občuti lahko tudi navaden vernik. Toda dobro pomnimo: Taka čuvstvena pobožnost je nekaj čisto osebnega in ni v nobeni bistveni zvezi s svetim obhajilom. Kajti pri svetem obhajilu se ne gre za tako čuvstveno pobožnost, ampak gre se za to, da prejmeš hrano, ki ti jo je Kristus pripravil in ti jo tudi ponuja. Če prejmeš sveto obhajilo v stanu posvečujoče milosti božje in s pravim namenom, potem boš prepričan, da postaneš deležen vseh milosti, ki ti jih more dati sveto obhajilo, četudi ne občutiš nikdar one čuvstvene pobožnosti, ki se taja v solzah. Zato pa, predragi v Gospodu, če bi morda kdo iz tega vzroka izostajal od svetega obhajila, ta naj ima pred očmi besede svetega Frančiška Saleškega, ki pravi: »Ne iščimo toliko tolažbe, ki nam jo more Bog dati, ampak iščimo Boga, ki nam more dati tolažbe. Bodimo zadovoljni, četudi nam ne dá medu in sladkorja, da nam le dá redilnega kruha v jed.«

Zopet so drugi, ki se odtegujejo pogostemu svetemu obhajilu z besedami: »Šaj tudi mnogi izmed onih, ki pogosto pristopajo k svetemu obhajilu, n i s o n i č b o l j š i k o t j a z, ki grem samo enkrat ali dvakrat na leto.« Je res, predragi v Gospodu! Prav imaš, če pričakuješ od svetega obhajila izrednih, čudovitih učinkov. Če namreč Bog stori tako velik čudež, da izpremeni kruh v svoje telo, ali naj mar menimo, da ne bo pustilo sveto obhajilo v nas nobenih sledov, kakor ne zapusti jesensko solnce, ko gre čez travnik, nobenih sledov? In če je Kristus delal take čudeže, dokler se je mudil vidno na zemlji, ali naj mar mi ostanemo brez posebnih milosti, če se s Kristusom tako združimo v svetem obhajilu, da si tesnejše vezi niti misliti ne moremo? Zares, tudi učinki svetega obhajila morejo biti izredni! Toda dobro pomnimo: Prav je, če pričakujemo izrednih učinkov od svetega obhajila, toda nikar ne mislimo, da moramo te učinke tudi videti in poznati, in nikar ne sklepajmo, če takih učinkov sami ne vidimo, da jih sploh ni! Kaj pa opazuješ v naravi? Kaj ne, v tebi bi je srce. To srce naredi vsako uro 4—5000 udarcev. Na dan torej udari do 100.000krat. A vendar, koliko pa je zdravih ljudi, ki bi se živo zavedali čez dan takih udarcev? Kaj ne, še pred par meseci je bilo na polju pusto in prazno, mine pa mesec in zorelo bo zlato žito! A vendar, predragi v Gospodu! Ali se spominjaš kakega dne, ko si videl, kako zraste iz malega zrna tako lepo žitno klasje? Glej! Tudi v dušo ljudi ne vidiš, zato ne moreš soditi, da tamkaj ni sadov, če jih ti ne opaziš. Dalje pa

tudi vedimo, da je zloraba mogoča pri vsaki, torej tudi najsvetejši stvari. Vendar pa ne smemo trditi, če ena oseba, ki pogosto prejema sveto obhajilo, ni nič boljša, da so potem tudi mnogi drugi ali pa vsi, ki gredo večkrat k sv. obhajilu, taki in enaki. In če se napake takih, ki pogosto zahajajo k mizi Gospodovi, laže opazijo kot pa napake drugih, je to le odtod, ker na take ljudi bolj pazimo in marsikoga naravnost veseli, ravno na njih dobiti pregrehe. In slednjič pristavimo še to, da bo tisti, ki večkrat prejme vredno sveto obhajilo, veliko laže vstal, četudi morda globoko zaide v stare pregrehe, kot pa oni, ki samo enkrat ali dvakrat na leto pristopi k mizi Gospodovi.

»Toda pogostno sveto obhajilo je samo za dobre, pobožne duše, za člane Marijinih družb in tretjega reda. Tak pa jaz nočem in ne maram biti.« Prav imaš, predragi v Gospodu, če hočeš videti pri obhajilni mizi predvsem člane cerkvenih bratovščin. Kajti po njih ravno naj se utrdi in razširi pogostno sveto obhajilo. Tako želi sveta Cerkev sama. Ali predragi v Gospodu! Ali misliš, da so bili oni milijoni mladeničev in deklet, otrok in žena, bogatinov in ubožcev, ki so v prvih časih krščanstva tako junaško prelivali svojo kri za Kristusa, potem ko so se vsak dan pokrepčali s svetim obhajilom, vprašam te, ali so bile te množice samo množice članov cerkvenih bratovščin? Ali misliš, da so one množice gospodov in gospa, ki današnje dni stojijo na čelu dobrodelnih naprav in pogosto zahajajo k svetemu obhajilu, samo nekatere pobožne duše? Če tako misliš, potem se bridko motiš. Le prazen strah pred ljudmi odvrcajuje mnoge od svetega obhajila. Kajti slednji, ki hoče današnje dni vestno izvrševati svoje krščanske dolžnosti, je večkrat zasmehovan.

Zopet se oglašajo drugi in govorijo, češ: Zakaj pa je včasih bilo dobro, ko smo šli samo enkrat ali dvakrat, kvečjemu štirikrat na leto k svetemu obhajilu? Nekaj resnice, predragi v Gospodu, je tudi v tem izgovoru, namreč to, da si tudi sedaj samo enkrat na leto dolžan prejeti sveto obhajilo pod smrtnim grehom, če te sicer k temu ne silijo posebne nevarnosti za tvoje dušno življenje. Da bi pa globlje uvideli, zakaj sveta Cerkev ravno današnje dni želi tako pogostega svetega obhajila, o tem bi morali razpravljati v posebnem govoru o zgodovini odloka o pogostnem svetem obhajilu in posebej o onih velikih nevarnostih, ki nam pretijo zlasti današnje dni, ugrabiti vero in pokopati krščansko življenje. Kratkoterminalno bi moral vsak dober katoličan reči na ta izgovor tako-le: Dovolj mi je, da me vabi Kristus po svojem namestniku. Če se zanesem na zdravnike v svetnih stvareh, zakaj bi se ne zanesel na sv. očeta v božjih stvareh? Saj mu je Kristus obljubil posebno pomoč, saj ni samo učenjak v bogoslovnih stvareh, ampak sveti oče je edina odločujoča in merodajna cerkvena oblast. Če njemu sledim, nikdar ne zaidem, če svojo voljo poslušam, se lahko pogubim.

»Kaj pa bodo ljudje rekli, če grem večkrat k svetemu obhajilu? Kako me bodo gledali, če pristopim vsak teden ali celo vsak dan,« si zopet mnogi raje mislijo kot pa javno povedo. Kaj je reči na to? Predragi v Gospodu! Vprašajmo se raje: Kaj pa bo Kristus rekel, če večkrat prihaja k meni? Kaj bosta pa sveti oče in sveta Cerkev rekla, ki tako srčno želita pogostnega svetega obhajila? Ali mar ne veljajo tudi tukaj znane besede: Kdor bo mene priznal pred ljudmi, tega bom tudi jaz priznal pred svojim nebeškim očetom? In če hočeš še nadalje vedeti, kaj bodo rekli ljudje, potem vedi to-le: Dobri se bodo veselili in te kmalu posnemali in še bolj spoštovali. Hudobni se bodo morda nekaj časa posmehovali, a kmalu te bodo še bolj spoštovali, ko bodo videli, da sicer greš večkrat k sveti maši in svetemu obhajilu, a drugače izpolnjuješ svoje dolžnosti in ti ne more nihče ničesar očitati. In sploh, predragi v Gospodu! čemu toliko praznega ozira današnje dni na druge ljudi. Bodimo sami pred vsem dobri in vestni katoličani in kmalu nam bodo tudi drugi sledili!

Posebej moramo omenjati h koncu eno vrsto ljudi, ki so nagnjeni k temu izgovoru. To so namreč možje in mladeniči. Ne pokažejo sicer tega v besedah, a v srcu vendarle premnogi čutijo, kar se vidi iz tega, ker je vedno manj moških kot ženskih obhajanih. Ne tako, preljubi možje in mladeniči! Le ena vera je prava, samo en evangelij imamo, samo eno evharistijo je Kristus zapustil in brez izjeme je vsem svojim dejal: Vzemite in jejte! Ne, preljubi možje in mladeniči! Sveto obhajilo ni neka čuvstvena, nalašč za mehke prikrojena pobožnost. Sveto obhajilo je kruh žitja, ki naj bi postal zlasti naša pogosta hrana. Kajti bolj potrebuje mladenič v cvetu let kot pa bogaboječa sestra prijatelja Kristusa in bolj potrebuje mož v letih skrbi in dela Kristusa moža za vodnika, kot pa stara mati, ki se bliža svojemu grobu. Kajti hujši so vaši boji v duši, odgovornejše je vaše mesto v človeški družbi, težavnejše je vaše delo in vaše stališče v družini. Da, ravno mladeniči in možje morate biti prvi in pravi apostoli in drugi vam morajo slediti!

Neki kralj je rekel svojim vojakom, ki jih je dobro poznal: »Prijatelji, jaz sem vaš kralj, vi ste hrabri vojaki! Tam-le je sovražnik! Naprej!« Nič drugega vam tudi jaz za konec ne rečem: Mi smo vaši duhovniki, vi ste Rimu zvesti katoličani. V tabernakeljnu biva naš največji prijatelj! Zato pa, krščansko ljudstvo, naprej, naprej, zlasti vi, možje in mladeniči, naprej, posebno ta teden! Praznik Srca Jezusovega je pred nami. To je praznik, pomemben za vse, pomemben zlasti za vas, krščanski možje in mladeniči! Tamkaj v tabernakeljnu čaka na vas mož, ki je ljubil s tako požrtvovalnim srcem človeški rod, da je dal za nas zadnjo kapljo krvi. Od tukaj vam kliče: Zdaj ni čas za izgovore, zdaj je čas za dejanje. Če vi, možje in mladeniči, stopite k meni, sledile bodo tudi vaše družine in o nikomur vaših ne bodo veljale besede, ki smo jih brali koncem evangelija, rekoč: Povem vam

pa, da noben onih mož, ki so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje, ampak vsi bodo, kakor tu pri angelski mizi, združeni kdaj pri nebeški večerji. Amen.

Iv. Filipič.

Praznik presvetega Srca Jezusovega.

Žalost in tolažba.

Govoril Just Buttignoni, kanonik in župnik bazilike sv. Justa v Trstu, dne 31. januarja 1915, ko se je tržaška škofija posvetila Srcu Jezusovemu ob priliki evropske vojske. — Poslovenil Fran Bonač, kaplan v Rojanu.¹

Presvetli in prečastiti monsignore!²

Prejasna visokost!³

Preblagorodni gospod župan!⁴

Kdo ni pretakal solz v teh zadnjih sedmih mesecih?

Izza dne, ko je brezvestna morilčeva roka v srcu Bosne uničila plemenito dvojico, so se solze udomačile povsod. — Izprva so bile le solze sočutja za obe žrtvi, ki sta neusmiljeno izkravali na žrtveniku dobro preračunanega fanatizma; zatem pa je legla med zvoki tisočerih tromb in med hrupom tisočerih bobnov skoro na vso Evropo težka, globoka žalost.

Ljudstvo, ki je v jutru lanske velike sobote polnilo to baziliko, se še dobro spominja krepke in veličastne postave pokojnega nadvojvode prestolonaslednika, ki je stal ob onem oknu in z vidno pobožnostjo sledil vsem svetim obredom; spominja se dične družice na njegovi strani, prekrasne cvetke, polne milobe in dobrote; spominja se ljubkih otročičev, radosti in ponosa staršev. In si kliče v spomin, kako se je ob tem pogledu enoglasno čulo iz ust vseh: »To je sreča!«

Poteče nekaj tednov. Bledega julijevega jutra hiti tržaško meščanstvo v gostih trumah proti luki, ali bolje proti obrežju Velikega trga, kjer se polagoma na zaprtem prostoru zbirajo razne oblasti. V pepelnatosivem morju se zrcali otožna boja oblačnega neba, v daljavi pa se dviga ogromna masa morske trdnjave, velikan »Viribus Unitis«. Vse napeto pričakuje, postaja mrzlično, — naenkrat pa preseka grom iz topa šumenje množice; grobna tišina nastopi. Votlo grmi zopet in zopet. Dočim so oči vseh obrnjene na ponosno ladjo, ki jo sedaj napol zakrivajo beli oblački dima, se odlučita od njene strani dva srednjevelika, črno ovita čolna, katerih vsak nosi sredi črno

¹ Na praznik presv. Srca Jezusovega, oziroma na nedeljo po prazniku se bode povsod obnovil spomin na posvetitev Avstrije presv. božjemu Srcu. Zato objavljamo prevod govora, govorenega povodom posvetitve tržaške škofije presv. Srcu Jezusovemu.

² Tržaško-koperski škof monsign. dr. Andrej Karlin.

³ Cesarski namestnik v Trstu knez Konrad Hohenlohe.

⁴ Tržaški župan dr. Alfonz Valerio.

zakritih svetilnic krsto, pokrito z bojnim praporom. Nalahno drsita po mirnih valovih in se bližata v velikem krogu obrežju. Že sta ob molu... Dvignejo krsti in ju polože na preprost mrtvaški oder na morski obali... Iz vseh mestnih lin pojo zvonovi, duhovščina pa intonira: *Libera me Domine!*...

Gospodje! Bili so tam zbrani resni oblastniki, odlični dostojanstveniki, strogi generali. Žalostni konec sarajevske žaloigre pa je združil vse v eno samo čustvovanje, v ono, ki je občutijo le najbolj rahle in nežne duše, v čustvovanje pretresljive ginjenosti in neizmernega sočutja; komaj pritajeno ihtenje je spremljalo žalne speve duhovščine.

Ko je bila hladna grobnica objela obe rakvi v svoje osrčje, je sledil mesec strahu in upa, silnih obtožb in onemoglih ugovorov, časnikarskih napadov in protinapadov. Vse to zaključila prva vojna napoved. Iskra je vžgala, kot pravi pregovor, sod smodnikov. In še preden so se dodobra zavedle, so bile že evropske velesile zapletene v sedanjo velikansko borbo.

»V boj! V boj!« — Bil je ta krik kakor plat zvona in si ga slišal povsod: po vaseh, po trgih, po mestih. Mi vsi smo pristostvovali prelepemu, za mnoge nepričakovanemu prizoru, ko so množice fantov in družinskih očetov, pozabivši na narodno sovraštvo in strankarske boje, kot en mož hiteli pod zastave, da dajo kri in življenje, samo da maščujejo zverinski zločin in ustavijo grozeči sovražni naval.

Toda tudi sredi tolikega navdušenja niso prenehali vele-toki solz: tekó solze starčkov, ki so izgubili edino zaslombo starih dni; tekó solze mater, tresočih se za usodo svojih sinov; tekó solze bratov, sester, nevest, zaročenk.

Medtem pa že otvarjajo topovi na mnogih bojiščih svojo strašno simfonijo; uradno časopisje pa hiti s prinašanjem skromnih poročil o vojnih dogodkih, velikih, kot jih ne pozna zgodovina, strašnih, da se nam ježe lasje. Koliko joka vnovič! Koliko žalovanja! Zares splošno žalovanje in jok, ki se ne glasi samo v hiši kmeta, delavskem podstrešju in ponižnih stanovanjih malega meščanstva, marveč tudi v bogatih palačah generalov in ministrov, v razkošnih palačah princev, vojvod in vladarjev!

Predobro vem, da je onemu, ki je prepojen s plemenito idealnostjo, smrt za domovino nekaj velikega, sijajnega, veličastnega. Pa vkljub temu je vojska vedno najhujša časna kazen, ki jo Bog nalaga nezvestemu človeštvu; vojska zamori cvetke, izruje korenine, v katerih klije in dije tisočero energij. Na grobovih junakov poje spomin nesmrtno pesem. Toda preden začujemo pesem nesmrtnosti, nam udarjajo na uho votli udarci in zategnjeni zvoki smrtnih koračnic. Biti moremo idealno navdušeni do skrajnosti; biti moremo stoiki skoro do brezčutnosti; človek pa ostane vedno človek.

Ko so pred tedni v Berlinu brali na nekem mrtvaškem listu kratki in goli stavek: »Na polju slave so mi umrli: soprog,

trije sinovi in hči-usmiljenka,« so pač vsi občudovali izredno dušno moč podpisane. A ko so niže spodaj zazrli besede: »Ostala sem sama,« so gotovo vsi začuli v teh besedah komaj pritajeno ihtenje duše, preizkušane bolj kot navadno prenese človeško srce.

Pa pustimo žalujoče sorodnike in hitimo k našim bojevnikom, ki med tisočerimi nevarnostmi hrabro naskakujejo sovražne postojanke. Grme topovi, pokajo možnarji, divje se krohota mitraljeze, prasketajo puške, sikajo šrapneli in žvižgajo projektili vsakovrstne debelosti. Srdito se bojujejo; napredujemo, se umikamo. Medtem pa rdeči zemlja od krvi padlih junakov in vseh onih ranjencev, ki so jih pobrali z usmiljenjem in uživajo sedaj najboljšo oskrbo in postrežbo v bolnišnicah in lazaretech »Rdečega križa«.

Vstopite, prosim, sedaj v one dvorane, v one dolge hodnike, po katerih prevladujejo bledomodre uniforme, pa se ubranite ene solze in najsi bo tudi ene same skrivne solze ob pogledu onega človeškega mesa, strašno razmesarjenega od bajonetov, razmrcvarjenega od granat, razsekanega od sabel, poteptanega in strtega od težkih kopit kozaških konj!

Mnogokrat smo z grozo občudovali strašne Vereščaginove slike, ki so bile narisane, da rabim besede znanega pisatelja,¹ z ostrino bodalca in pobarvane s čopičem, namočenim v krvi; kaj pravite, jih ne nadkriljuje pregrozna resnica sedanje vojske? Kako se torej ubraniti solz, videč pred seboj toliko mladih fantov, včeraj še Herkuli moči in neustrašenosti, danes brez roke, brez noge, slepi, prebodeni, zares prave človeške razvaline, razdejani od mraza in vlage?

Junaki! S tega svetega kraja naj dospe do vas naš najpristrčnejši in najspoštlivejši pozdrav ljubezni in občudovanja! Domovina je ponosna na vas, svoje izbrane sinove, ki ste bili pripravljeni z enakim navdušenjem in enakim pogumom preleti svojo vročo in plemenito kri za Boga, za cesarja in v obrambo rodni tal.

»Prej bodo zvezde, ugrabljene z nebesnega svoda, padle v globino morja, zacvrčale in ugasnile,« kličem s pesnikom,² »kot bo spomin na vas pozabljen in ljubezen do vas ugasnila!« Pozdravljeni v mučnih pohodih! — Pozdravljeni v dolgotrajnih pomanjkanjih! — Pozdravljeni v lakoti in mrazu! — Pozdravljeni z ranami, v smrtnih težavah in mukah! Bodite prepričani, da vsi oni delé z vami vse bridkosti, ki vas spremljajo s svojimi najgorečnejšimi molitvami. Bodite prepričani, da vsako vaše trpljenje najde tisočerni odmev v naših srcih! Solze, stoki, vzdih! Vsebolj, kot v katerikoli prejšnjih vojskâ, spremljajo ti trije sedanji grozni požar Evrope.

¹ De Amicis.

² Leopardi.

A vkljub grmenju vseh topov, vkljub pokanju vseh pušk, vkljub ječanju in tuljenju čujem prihajati glas iz nebeških višin. Ta glas je sladek kot med, mehek, nežen in mil prihaja nalik blagodejni rosi v dno žalostne duše in blaži kakor nebeški balzam najbolj zevajoče rane. Glas pravi: Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi, jaz vas bom poživil;¹ in istočasno mi stopa pred oči Zveličarjev kip, kakor ga je izklesal božanski Thorwaldsen za največje svetišče Danske: zgornji del nekoliko naprej nagnjen, razprostira vabeče roke pod velikim plaščem tako milo, da ga morate vzljubiti.

Dalje rohni bojni hrum, povzročen od granat, eksplozivirajočih min in bomb, padajočih iz višin; vedno bolj narašča hrum vsled urnebesnih krikov polkov, ki se spopadajo z golimi bajonetami. Toda isti glas se vnovič povzpne vzlic svoji milini in sladkosti nad vse treske in krike umirajočih ter kliče: Smili se mi to ubogo ljudstvo.² In domišljija mi pričara pred oči sliko modernega slikarja: Odrešenik, ki usmiljeno zbira pod svojim sivkastim plaščem kruljeve in ranjene, slepe in gobave, jokojoče vdove in uboge sirote.

Kaj pa oni številni mrtveci, ki zapuščeni v negostoljubni zemlji spé večno spanje med ledom, snegom in tuljenjem sestradanih volkov?

Nikar se ne bojte! Zopet slišimo znani nebeški glas, ki tolaži in bodri! Svečana naravnost so ona mesta, ki jih v Perosijevem oratoriju »Lazarjevo vstajenje« poje bariton in ki gospodujejo nad celim orkestrom, ki že drhti pričakovanja, da intonira motiv življenja, zmagujočega nad smrtjo. ... Ego sum resurrectio et vita.³ Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor v mene veruje, bo živel vekomaj, četudi umrje.

Odkod ti glasi?

Iz človeškega srca, ki je obenem božje Srce.

Srce Jezusovo, ki je človeštvo tako ljubilo, da je v njegovo rešitev prelilo zadnjo kapljico svoje krvi; to Srce plamti ljubezni, pa je vendar tolikokrat žaljeno z nehvaležnostjo in tudi z očitnim odpadom; to Srce edino nam nudi zavetje v tolikih nevarnostih, ki nas vsepovsod obdajajo.

Radi tega vzpodbujajo avstrijski škofje, videč na eni strani toliko žarne ljubezni, na drugi pa zares obupne razmere, povzročene od sedanje vojske, vse vernike, naj se s slovesno posvetitvijo prav posebno izročijo varstvu božjega Srca. In v ta namen smo danes tukaj zbrani.

Srce Jezusovo, s trnjevo krono ovito, nam govori o pokori. Srce Jezusovo, s svojo krvavečo rano, nam govori o požrtvovalnosti. Srce Jezusovo, s plamení, ki ga obdajajo, nam govori o ljubezni.

¹ Mat. 11, 28.

² Mat. 15, 32.

³ Jan. 11, 25.

In pod temi znaki: pokore, ki je tako zelo potrebna v tem času, ko nas Gospod tako silovito tepe s svojimi šibami; požrtvovalnosti, ki jo moramo izkazovati do vseh onih naših bratov, ki osobito sedaj zaslužijo naše sočutje; ljubezni, ali bolje: posvečujoče milosti, brez katere vsa naša dela nimajo nobenih nadnaravnih zaslug, hočemo danes posvetiti Srcu Jezusovemu sami sebe, naše družine, našo škofijo in vso našo državo.

Mogočni sovražniki nas napadajo vsepovsod in pretijo uničiti cesarstvo in vero, podedovano od naših očetov.

Uprav vsled tega nas vabijo škofje, da posnemamo zgled onega trdnega in v veri kakor granitne gorske stene neomahljivega ljudstva, ki je bilo pred stoletjem v ravno takih stiskah, kakor smo sedaj mi. Od treh strani je pretil sovražni naval onim neustrašenim sinovom planin, oni pa so sledeč vabilu preprosteža in svetega duhovnika sklenili, posvetiti svojo deželo Jezusovemu Srcu.

Posvetitev se je zares z veliko slovesnostjo izvršila v Bolcanu; zaupajoč v to pomoč so se dolgo borili kakor levi, dokler niso docela porazili sovražnega velikana.

Tudi mi se tedaj hočemo danes uvrstiti pod prapor božjega Srca. Tudi mi ga hočemo danes prositi za našo domovino, za našo vojsko in za nas vse. Nikar pa ne pozabimo, da to naše pobožno dejanje ni in ne sme postati ukaz ali nespametna zahteva od onega Boga, pred katerim so celo kralji le »kronani prah«. ¹ Zapomnimo si, da so v vzvišeni molitvi, ki nas jo je učil sam Bog, tudi znamenite besede: »Zgodi se Tvoja volja!« (torej ne naša). Zapomnimo si, da včasih dopade Vsemogočnemu (kakor pravi sveto pismo), igrati se na krogu zemlje; dočim mi niti od daleč ne slutimo, kako on vse modro urejuje, je On že dosegel svoje najsvetejše namene!

Dobro se zavedajoč svoje ubožnosti, da, še več, svoje ničevosti in zaupajoč edinole v njegovo neizmerno vsemogočnost in dobroto, se želimo danes postaviti pod posebno zaščito svetega božjega Srca.

Srcu Jezusovemu najprvo in najtopleje priporočimo našega častitljivega, sivolasega vladarja, ki je bil primoran, ob zatonu svojega slavnega in bridkega življenja izdreti meč iz nožnice baš tedaj, ko se je hotel docela posvetiti svetemu in koristnemu delu miru; prosimo Srce Jezusovo, da se dvojna krona Rudolfa in Štefana zalesketa v novih sijajih: v zmagi pravice nad brutalnimi silami, spletkami in hinavščino.

Srcu Jezusovemu posvetimo vse zastopnike svetne in redovne duhovščine, da bodo mogli z neutrudljivo gorečnostjo, z vzgledno in gorečo ljubeznijo vršiti v teh razburkanih časih svoje apostolsko delovanje na bojnih poljanah in v najraznovrstnejših panogah dušnega pastirstva.

¹ Alfieri v »Savlu«.

Srcu Jezusovemu izročimo vse dostojanstvenike in uradnike političnih in mestnih uprav, da bi v teh dnevih tolikih in tako nujnih potreb z ono razumno spretnostjo in s podvojeno vestnostjo skušali zmanjšati, kolikor je pač mogoče, splošno pomanjkanje.

Srcu Jezusovemu posvetimo vse tiste, ki so, pozvani pod orožje, zapustili drage svojce z le preveč razumljivo bolestjo; one hrabre vojake mislim, ki med tisočerimi nezgodami in neprilikami vrše junaško na raznih mestih svojo dolžnost!

Srcu Jezusovemu naj bodo posvečeni vsi ranjenci, ki trpe po bolnišnicah; od ranjenega božjega Srca naj se učé prenašati s potrpežljivostjo, poslajeno z vero, vse svoje bolečine in težave!

Srcu Jezusovemu naj bodo posvečeni oni številni ubožci, ki umirajo na bojiščih, od vseh zapuščeni in pozabljeni; v najslajšem Srcu Jezusovem naj najdejo ono zadnjo uteho, katere jim ne more dati prijateljska roka, ne oddaljeni sorodniki.

Srcu Jezusovemu naj bodo posvečeni oni, ki so v solzah doma ostali, negotovi, kaj jim prinese bodočnost, trepetajoči za usodo svojih sorodnikov, očetov, sinov, bratov.

Srcu Jezusovemu naj bodo posvečeni še tisti, ki morajo zavoljo vojske, bodisi vsled gospodarskih polomov, bodisi vsled pomanjkanja dela, po dolgih letih poštenega in delavnega življenja prosjačiti za skorjo kruha.

Najsvetejšemu božjemu Srcu bodi končno posvečena vsa naša škofija, da obžaluje svoje grehe, se spokori za svoje napake in si zajedno s celo pregrešno Evropo zasluži besede, nekdanje govornice ženi iz Magdala: »Odpuščeni so ti tvoji grehi. Pojdi v miru!« Posvetimo se, da bomo mogli čimpreje sneti harfe iz babilonskih vrb in uglasiti Presvetemu Srcu slavospeve in hvalnice radosti in zahvale!

Tretja nedelja po binkoštih.

1. Sveti Anton Padovanski.¹

Naš Gospod Jezus Kristus nas je učil Boga prav spoznavati. Razlagal nam je o raznih priložnostih vse božje lastnosti. Zdi se mi pa, da se je najbolj trudil, kako bi nam temeljito razložil božjo neskončno usmiljenost. Ko je razlagal velikost ljubezni božje, je pristavil, da je to višek ljubezni božje, ker se je usmilil človeštva in je poslal svojega Sina, da bi ga rešil večne pogube. Tako je Bog ljubil svet, da je poslal svojega lastnega Sina na svet, da bi bili vsi zveličani, kateri se hočejo udeležiti njegovega odrešenja. Tudi sicer je večkrat poudarjal, da je zato prišel na svet, da bi poiskal, kar je izgubljenega, ni prišel radi pravičnih, marveč je prišel radi grešnikov, in naravnost je

¹ L. 1915. se obhaja njegovo praznovanje na 3. nedeljo po binkoštih.

poudarjal, da zdravi ne potrebuje zdravnika, marveč bolnik ga potrebuje. Pa kakor da bi se ljubi Jezus bal, da ga ljudje še ne bodo dovolj razumeli, ako jim popisuje božjo usmiljenost le z golo besedo, je ravno o božjem usmiljenju povedal tri najkрасnejše prilike. Dve: o dobrem pastirju, ki išče in najde izgubljeno ovčico, in o ženi, ki je iskala in našla izgubljeni denar, nam ganljivo pripoveduje današnji evangelij, tretja, najlepša izmed vseh, kar vam jih je povedal nebeški Učenik: o izgubljenem sinu, pa nam je že itak vsem znana.

To sem zato prav posebno poudarjal, ker me tudi cerkvena zgodovina uči, da so bili najboljši in najplemenitejši ljudje oni, ki se jih je božja neskončna dobrotljivost poslužila v to, da so bili posredovalci božjega usmiljenja na zemlji, na prižnici in v spovednici. To pa prav posebno velja o svetniku, katerega praznik danes obhajamo, in čigar življenje in delovanje hočemo premišljevati, o svetem Antonu Padovanskem.

Sveti Anton je bil rojen 15. avgusta 1195. na Portugalskem v glavnem mestu Lisabona. Bil je imenitnega rodu; njegov oče je bil v višji kraljevi službi. Odtod si razlagamo sporočilo in opazujemo na slikah, da je bil lepega, nežnega — rekli bi — gospoškega telesa. Pa telesno in še bolj svojo dušno lepoto je skromno skrival pod preprosto redovniško haljo, ker ponižnost in preprostost je bila ves čas značilna čednost njegovega značaja.

Pri svetem krstu je dobil ime Ferdinand po svojem stricu, ki je bil stolni kanonik, učen in jako bogoljuben mož. Še zdaj kažejo krstni kamen, pri katerem je bil sprejet v občestvo svetnikov in dobil podlago toliki svetosti; rojstno hišo njegovo, tik stolnice, pa so izpremenili v lično cerkvico. Še celo vrata, skoz katera so ga prinesli h krstu, časti pobožno ljudstvo kot dragocene svetinje. Pripovedujejo, da je njegova bogoljubna mati, ko je bil Ferdinand še majhen, večkrat pokazala skoz okno na bližnjo cerkev, kjer je bil krščen, in da je ob tem detece vselej razodevalo nenavadno radost. Tudi sicer se je trudila plemenita mati, da bi lepo vzgojila svojega dobrega sinčka, ki je že v detinski dobi razodeval veliko nadarjenost za učenje, čudovito krotkost ter usmiljenost do ubožcev in trpinov. Nikoli ga ni izpustila izpred oči; molila je z njim doma, a jemala ga je tudi s seboj v cerkev ter s svojim zgledom še bolj kot z besedo vcepila v mlado srce pravo pobožnost in veliko spoštovanje do svetih reči. Spremljal jo je tudi takrat, kadar je delila miloščino, in ji pomagal pri tem svetem opravilu, kolikor je mogel v tako nežnih letih.

Dve iskrici sta pa med drugimi še posebno zažareli v njegovem srcu in polagoma vzplamteli v oni sveti ogenj, ki je tako žarno razvnel njegovo dušo ves čas do njegove svete smrti: ljubezen do Jezusa v prebriskem trpljenju in presv. Rešnjem Telesu pa detinska ljubezen do Marije, prečiste Device. Marijo je imenoval le: Ljuba mati!

Celo zgodaj ji je daroval najlepši dar — obljubo svete čistosti. Mati ga je naučila Marijino pesem: »O gloriosa Domina« — »o preslavna Gospa!« — in to je najrajši poslušal in prepeval.

V desetem letu je začel hoditi v šolo, kamor ni bilo daleč, ker so otroke poučevali goreči duhovniki bližnje stolnice, kjer je bil tudi njegov stric in krstni boter; takrat še ni bilo svetnih šol, kakor sedaj. Kakor se je vse nadejalo pri tako dobrem otroku, tako je tudi dokazal v dejanju. Ferdinand je bil izvrsten učenec, ni le vrlo napredoval v učenju, marveč, kar je še več vredno, v čednostih in lepem vedenju se je tako odlikoval, da je bil celo dobrim učiteljem v vzpodbudo. Pač ga ni bilo treba nikdar opominjati in svariti, zakaj vestno se je izogibal nerodnosti in napak, ki se tolikrat opazujejo pri šolski mladini, in njegovo zlato srce se je kazalo le še v lepši svetlobi, kakor poprej v detinski dobi. Posebno veselje mu je bilo, če je smel pri sv. maši streči. V stolnici je v stranskem oltarju lepa podoba, ki predstavlja našega šolarja-svetnika v rdečem talarčku in belem roketu.

Hitro čas beži, zlasti srečna detinska doba naglo mine. Ferdinand je bil že v petnajstem letu. Prišel mu je čas, ko mora mladenič že misliti, kaj je njegov poklic, v katerem stanu bode mogel najbolje izvršiti svojo zemeljsko nalogo in najgotoveje zveličati svojo dušo. V marsikaterem oziru nastane v tej dobi hud boj, ki ga je označil sam Gospod z besedami: »Volja je dobra, meso je slabo.« Vmešava se v ta boj seveda tudi izprijeni svet in satan. Ferdinandu pa se ni bilo treba vojskovati; davno se je bil že vsega daroval Bogu ter sklenil v redovniškem življenju izpopolniti in dovršiti, kar je bil tako lepo začel v domači hiši. Starši so tudi radi dali temu dovoljenje in blagoslov. Stopi torej k predstojniku bližnjega samostana a v g u š t i n s k i h kanonikov in prosi, naj bi ga vzprejeli. Z veseljem mu uslišijo prošnjo, kako bi tudi mogli odreči vzprejem takemu mladeniču?

Ferdinand je ves srečen, da se je ločil od sveta ter more zdaj le Bogu posvetiti vse svoje moči in Jezusu darovati celo svoje srce. Toda svet se pa kar ni hotel ločiti od njega. Sorodniki in znanci so ga hodili pogostokrat obiskat ter seveda motit z nepotrebnim govorjenjem. Bistroumni mladenič hitro izprevidi, da ne bo imel onega miru, ki ga potrebuje samostanska popolnost, dokler ostane v bližini rodnega mesta. Zato prosi predstojnika, naj ga pošlje v kak bolj oddaljen kraj. Uslišijo mu opravičeno prošnjo in ga pošljejo v mesto Koimbro, v samostan sv. Križa, trideset ur daleč od doma. Zdaj šele je mogel popolnoma prosto razpeti peruti svojega plemenitega — velikega duha. Veselo je napredoval v pobožnosti in raznih samostanskih čednostih; osobito pa se je tu razvila čudovita moč njegovega spomina. Sporoča se, da se je sveto pismo in poleg tega še vse imenitnejše izreke cerkvenih očetov naučil na pamet ter

v spominu ohranil vse svoje žive dni. Ko bi se pogubile tudi vse svete knjige, iz njegovih ust bi jih bili lahko zopet izvedeli in vnovič spisali. V molitvi, bogoljubnih vajah in v vztrajnem učenju je tu preživel osem let in tako dosegel že petindvajseto leto svojega prezaslužnega življenja. V tej dobi se je zgodilo tudi že več čudežev; pa saj je pač pravi čudež že njegova izredna učenost.

Zmeraj bliže se je pomikal trenutek, ko se je imela skrita luč pokazati širšim krogom, ko se je imela svetla zvezda povzdigniti izza gorâ in posvetiti na obzorju sv. Cerkve.

Pol ure od Koimbre je bil preprost samostan, kjer so frančiškani v uboštvu in ponižnosti služili Bogu. Kraljica jim ga je bila ustanovila; reklo se je »pri oljikh«. Ker so živeli ob miloščini dobrih ljudi, so večkrat potrkali tudi na vrata avguštinskega bogatega samostana pri Sv. Križu. Ferdinandu so se zelo prikupili preprosti sinovi sv. Frančiška. Čudil se je njihovi skromni pohlevnosti in ponižnosti ter je na tihem gojil v srcu želje, naj bi se mogel kdaj sam poprijeti takega evangelijsko popolnega življenja. Dva dogodka sta mu še bolj razvnela te vroče želje.

Nekoč umrje eden izmed teh tako ljubih mu bratov, s katerim sta bila še posebno prijatelja. Ferdinand je kot levit stal pred oltarjem, kar zagleda, kot nekaj sv. Benedikt dušo svoje svete sestre Školastike, brezmadežno dušo serafskega prijatelja, ki je skozi očiščujoči ogenj kakor ptiček hitro letela v sveti raj. Po tej prikazni je bil močno potrjen v sklepu, pod izpokorno obleko »manjših bratov«, kakor so se imenovali frančiškani, skriti svoje plemstvo, svojo učenost, svoje obilne od Boga podarjene milosti ter v tem od sveta preziranem in zaničevanem stanu služiti svojemu križanemu Jezusu.

Drugega dogodka, ki ga je še bolj pretresla, je bila pa ta-le: Sv. Frančišek je leta 1219. poslal šest svojih sinov v Afriko, da bi tam mohamedanom oznanjevali sv. evangelij. Eden izmed njih je bil že med potjo obolel in omagal, pet pa jih je prišlo v Koimbro, da bi se od tam prepeljali čez morje. Božja previdnost je bila, da so si odbrali za začasno bivališče konvent sv. Križa, ne pa frančiškanskega samostana »pri oljikh«. Ferdinand jim je stregel. Blagosrčnost in pogum teh svetih mož, ki so pripravljani dati življenje za sveto vero, tako prevzame njegovo ognjevito srce, da jih ne more nič več pozabiti; in ker ne sme iti z njimi telesno, jih spremlja v duhu. Pa kaj se zgodi? Junaški misijonarji niso mogli izpreobrniti Saracenov; divjaški kralj Miramolín jih je z lastno roko obglavil 16. januarja 1220. Portugalski infant don Pedro jih je čez šest mesecev po odhodu nazaj pripeljal v Koimbro kot slavne prve mučence serafskega reda. Pogled na te svete ostanke je tako pretresel Ferdinanda, da bi ga pač nobena reč ne mogla več odvrniti od storjenega sklepa. Tiho, sveto življenje v frančiškanskem redu in v njem

mučeništvo — kot največji dar, ki ga zemljan more darovati svojemu Jezusu — to je vzor, po katerem hrepeni z vso mladeniško navdušenostjo. »Zate,« tako govori sam sebi, »zate je dal Zveličar kri in življenje, in ti, kaj si do zdaj storil zanj? O, ko bi tudi jaz mogel postati daritev ljubezni — mučenik!«

Franciškanom je bil goreči služabnik božji že dobro znan; zelo so se torej razveselili, ko jih poprosi, naj bi ga sprejeli v svoj red. Toda njegovi sobratje se težko ločijo od njega. Ko se poslavlja, mu še eden izmed njih tožno-šaljivo reče: »Le pojdi le, prav gotovo postaneš še kdaj svetnik!« Odhajajoči ljubljenec pohlevno odgovori: »Ako zveš, da sem z božjo milostjo res postal svetnik, bodeš pač Boga hvalil za to!« Te besede so bile prerokovanje, ki se je izpolnilo že čez dvanajst let, ko ga je papež Gregorij IX. prištel med svetnike.

V kratkem času dostoji novicijat. V kapelici sv. Antona Puščavnika se zaveže s sv. obljubami in svoje dosedanje ime zamenja z imenom preslavnega puščavnika ter se imenuje brat Anton, nekaj iz spoštovanja do sv. očaka, katerega hoče zvesto posnemati, nekaj pa tudi zato, da bi bolj skrit ostal pred svetom, osobito pred starši in sorodniki.

Ena prisrčna želja se mu je že izpolnila. A samo frančiškan biti se mu še ne zdi zadosti — samostanska celica mu je preozka, rad bi postal še mučenec Kristusov. Na kolenih torej prosi svoje predstojnike, naj mu dovolijo, da pojde Mavrom v Afriko oznanjevat sv. evangelij. Ko mu dovolijo, se takoj napoti s starejšim tovarišem, bratom Filipom, ki je imel enake želje.

Pa Bogu je zadostovala njegova dobra volja. Ko pride v Afriko in začne svoje apostolsko delovanje, ga napade nevarna bolezen, ki kar noče ponehati. Kaj mu kaže drugega kakor vrniti se domov. — V štirih mescih vendar toliko okreva, da se odpravi na ladjo, ki je bila namenjena na Portugalsko. A nasprotni vetrovi jo zanesó v Sicilijo in potniki so prisiljeni, v Mesini stopiti na suho. V Mesini takrat (l. 1221.) še ni bilo frančiškanskega samostana, pač pa v nekem gorskem, kakih 12 ur oddaljenem, jako prijetnem mestecu. Tukaj se je nekoliko odpočil in pokrepčal po težavni vožnji in dolgi boleznini toli utrujeni in opešani svetnik.

Na Laškem so ga čakale imenitne reči. Svetnik ni ničesar pričakoval in ničesar se bal; prepustil se je popolnoma božji previdnosti. Veselilo ga je najbolj to, da bode mogel videti ustanovitelja frančiškanskega reda — sv. Franciška in ž njim občevati.

Sv. Francišek je sklical na binkoštni praznik l. 1221. generalni kapitelj v Porcijunkulo pri Asiziju, kamor so bili povabljeni vsi samostanski predstojniki pa tudi drugi bratje, da bi se prepričal o dosedanjem delovanju novega reda, in pa da bi se posvetoval o tem, kaj in kako je ukreniti za prihodnost.

Seveda se sv. Anton takemu vabilu ni mogel odreči, dasi je bila pot dolga in težavna. Veličasten je bil ta zbor, kajti zbralo se je do 3000 bratov. Sv. Anton, kot tujec, je kar izginil med toliko množico in je v svoji ponižnosti tudi hotel ostati skrit in nepoznan. Saj še tega niso vedeli, da je mašnik, celo sv. Frančišek menda ni bil opozorjen nanj, kar je ponižnega svetnika še posebno veselilo. Ko je minil kapitelj in so odločili posameznim patrom delokrog, je ostal sv. Anton osamljen. Ker je ves čas le molčal in bil tujec iz daljne dežele ter še zelo slaboten, so ga imeli za nerabnega nevedneža, ki bi bil le za napatje samostanu, kamorkoli bi prišel. Zato ga noče s seboj noben predstojnik. Slednjič se ga usmili predstojnik provincije Romanje, Gracijan po imenu, in ko izvé, da je mašnik, ga pošlje v samotni samostan na goro sv. Pavla blizu Bolonje, da bi tam kot nezmožen pater le bral sv. mašo pa opravljal kuhinjska in druga samostanska opravila. Zelo srečnega se je čutil sv. Anton v tej puščavi in pričel je z novo gorečnostjo svoje dušno izpopolnjevanje. Na obrežju samostana si je bil nekdanj goreč samostanski brat priredil samotarsko votlino za molitev in pokorila. To puščavico si je izprosil, da je v njej prebil večino dneva v molitvi, premišljevanju in drugih samostanskih vajah; le kadar ga je klicalo kako samostansko opravilo, se je ločil za nekaj časa od tega priljubljenega prostorčka.

V tej šoli serafske popolnosti je prebil devet mesecev. Ko je pa bilo nekaj sobratov v bližnjem škofijskem mestecu Forli posvečenih v mašnike, je bil tudi on navzoč. In ob tej priliki se je razpršil oblak, ki je toliko časa prikrival njegovo pravo vrednost, ter se je pokazala svetu nova zvezda, kakršne niso videli dotlej.

Samostanski prednik je povabil k zmernemu kosilu zbrane brate, katerim se je pridružilo tudi nekaj benediktincev. Takrat pa je bila navada, da je mesto sedanjih napatnic imel kdo resen nagovor na zbrano družbo. Gvardijan najprej nagovori navzoče benediktince, naj bi kateri prevzel tak govor; a nobeden si ne upa govoriti nepripravljen. Zdaj se obrne do brata Antona, naj on izpregovori. Zelo se ustraši takega povelja, rdečica mu oblije blede obličje. Ponižnost se bori s pokorščino. Pokorščina zmağa, zakaj v samostanu se mora sveti pokorščini klanjati vse drugo. Nekaj časa se ponižno izgovarja in brani, a ker predstojništvo ne prizna njegovega opravičevanja, prične — skoro gotovo v latinskem jeziku — ter govori začetkoma boječe in počasi, potem pa se razvname in govor mu teče kakor mogočen veletok, ki se je bil zaježil, pa se mu nenadno odpró zatvornice. Jasno in krepko je bilo njegovo govorjenje, prikupljiv in milodoneč njegov glas ter veličasten ves njegov nastop. Še nikdar niso slišali tako dovršenega govora. Vsi so spoznali, da ta preprosti, doslej tako malo čislani menih je učenjak in svetnik, ki je nalašč skrival svoje vrline, da je to zaklad, ki se ne dá

preplačati. Dobri pater Gracijan je bil kar omamljen veselja in ginjenja. Vsi so bili edini v tem, da taka luč ne sme več ostati skrita, marveč se mora postaviti na svečnik, da bo žarno svetila daleč naokrog.

Ako sodimo po uspehih, kakršne so imeli njegovi govori povsod, kamor se je prikazal, smemo trditi, da je bil sv. Anton najslavnejši govornik vseh stoletij, in vse, kar moremo še nadalje povedati o tem svetem čudodelniku, se bolj ali manj vse suče ob njegovem izredno velikem govorniškem talentu, ki ga je Bog podpiral z obilnimi čudeži.

Posebno se je razveselil sv. Frančišek, ko je izvedel za tako izredno učenost in spretnost sv. Antona, ker mu je bilo veliko na tem, da bi med svojimi brati imel tudi dobrih propovednikov in temeljitih učiteljev, zakaj takrat so na Laškem in južnem Francoskem divjali strastni krivoverci Albizani in Valdenci ter delali veliko nadlego sv. katoliški Cerkvi. Najprej je deloval sv. Anton na Laškem, potem pa ga je poslal sv. Frančišek na južno Francosko. Po smrti sv. Frančiška pa se je s Francoskega preselil zopet na Zgornje Laško, kjer je obhodil vse imenitnejše kraje ter prišel tudi v Milan, v Trst, Videm in Gorico. Zato ga čislamo Slovenci nekako kot svojega domačina ter imamo toliko zaupanje do njega, kot do malo drugih svetnikov. Najbolj pa se mu je priljubilo mesto Padova, sicer zelo razuzdano laško mesto, a se je po njegovem neumornem prizadevanju popolnoma izpreobrnilo. Pri njegovih govorih je bilo toliko poslušalcev, da so bile cerkve premajhne, število izpokornikov se je tako množilo, da ni bilo mogoče dobiti dovolj izpovednikov. Krepki moške so ga morali varovati, s toliko silo so tiščali krog njega njegovi Padovanci, kjer se je prikazal. Odrezavali so kosčke od obleke njegove, da bi imeli njegove svetinje za spomin. Blizu Padove v preprostem samostanu je tudi srečno sklenil svoje prelepo angelsko življenje 13. junija l. 1231. Živel je 35 let in 10 mesecev. Že čez eno leto je bil prištet med svetnike. 31 let pozneje so ga prekopali in našli njegov jezik popolnoma neizpremenjen, ki se še zdaj časti v dragoceni posodi.

Pobožno ljudstvo rado kliče v pomoč sv. Antona, da bi zopet dobilo izgubljene reči; mi pa obrnimo to na dušne reči in podaljšajmo te prošnje še v toliko, da bi ne izgubili onih dobrot, ki jih že imamo. Torej nujno prosimo, da bi oni izmed nas, ki so po zgledu sv. Antona ohranili najdražji zaklad — ljubo nedolžnost, še dalje vse življenje do smrti ohranili to neprecenljivo dušno srečo; kateri pa so s smrtnim grehom že zapravili to angelsko lepoto svojega srca, naj bi po mogočni priprošnji sv. Antona zopet nazaj dobili in z izpokornim življenjem ohranili vse dni svojega življenja, da bi se, ker se ne morejo več po poti nedolžnosti, zveličali po poti prave spokornosti. Amen.

Anton Kržič.

2. Pogostno in vsakdanje prejemanje sv. obhajila.

III. Pogostno sv. obhajilo — varstvo sv. čistosti.

Kar so hinavski farizeji le z zaničevanjem govorili o ljubezni našega Zveličarja, da »on grešnike sprejema in je z njimi«, to je bilo njemu v čast in hvalo, nam grešnim ljudem pa je to v veliko tolažbo. In ali ni v resnici Gospod Jezus vreden vse časti in hvale, ker ima tolikanj usmiljeno srce, da milostno sprejema skesane grešnike, jim odpušča njih grehe in jih reši večnega pogubljenja? In ali ni to v resnici tolažljivo za nas grešne ljudi, da nas milostno sprejme, kadarkoli se povrnemo k njemu s skesanim srcem? Tisoči in tisoči kristjanov po širnem svetu se zbirajo nedeljo za nedeljo po cerkvah, da jim odpusti božji Odrešenik njih grehe, da podeli njih dušam v sv. obhajilu znova božje moči. Tudi izmed vas prihajate premnogi vsako nedeljo, da se okrepcate s kruhom življenja, da ne omagate na poti proti nebesom. Mnogi izmed vas pa ne utegete, dasi bi radi prišli; toda, četudi odrastli ne morete tolikokrat priti, čas ima gotovo mladina, mladeniči in mladenke, posebno še otroci. Zato pa hočem zlasti tebi mladina in vam preljubi starši pokazati, kako potrebno je, da mladi svet pogosto prejema sv. obhajilo, če hoče ohraniti tisto čednost, ki je v naših in božjih očeh najlepša, namreč s v. č i s t o s t.

Predragi v Gospodu! Kako občudovanja vredna je čednost angelske nedolžnosti. Saj je ta čednost korenina, iz katere poganja telesna moč in lepota. Saj je ta čednost vir, iz katerega poteka čilost duha in plemenitost srca. Saj nosi tisti, ki ohrani to čednost, neskajljeno veselje v obrazu in zadovoljnost v srcu. Saj je ta čednost tista, ki jo ljubi slednji izmed nas, bodisi bogat ali reven, preprost ali učen. Saj jo sam Sv. Duh tako lepo proslavlja v sv. pismu, rekoč: »O, kako lep je čist rod v svoji slavi; njegov spomin je neumrljiv; pri Bogu je znan in pri ljudeh. Dokler je tu, ga posnemajo, in ko odide, hrepene po njem; vekomaj venčan obhaja zmago, ker si je priboril plačilo neomadeževanih bojev.«

O da! Lepa je nedolžna duša, ki se ni mudila v grdih mislih. Svetišče Sv. Duha je nedolžno telo človekovo. Odsvit nebes so oči, ki ne gorijo nizkotne poželjivosti. Ni čuda, če primerjajo nedolžna srca lilijam na polju. Stopi v poletnem jutru na vrt, kjer obseva jutranje solnce snežnobeke cvetove lilij. Kajne, kakšna radost, kakšna lepota, kakšen vzduh. Glejte, predragi starši, tem lilijam so podobna srca vaših otrok, dokler jih obseva solnce božje milosti, in takemu vrtu so podobne duše onih, ki vam jih je Bog sam izročil v varstvo, dokler ostanejo neomadeževane.

Ali predragi v Gospodu! kako občutljiva je lilija sredi polja. Samo dotakni se je, pa izgubi svoj zlati prah. Pride naj vihar, pa se vlomi njen lepi cvet. Pride naj naliv, pa izgubi svojo snežnobelo barvo. In glejte, predragi v Gospodu! Podobno kot z lilijo na polju je s čednostjo sv. čistosti, ki jo hranijo vaši otroci.

O koliko nevarnosti preti nedolžnim srcem zlasti današnje dni, da izgubijo ta svoj najlepši zaklad. Kaj vse čaka današnje mladino po cestah in tovarnah? Kaj vse ji pride v roko po slabih knjigah in časopisih? Kako zastruplja današnji svet mladino po slabih slikah in slabem govorjenju? Kako vzbujajo v njih srcih po izvirnem grehu podedovane strasti slabi zgledi in slabi tovariši? Skoraj nemogoče je, da bi današnje dni ostala mladina, ki živi sredi današnje družbe, zlasti pa mladina, ki mora iti v tuje kraje, nedolžna in neomadeževana brez božje pomoči. Naravno je, da se pogrezne tisoč in tisoč mladeničev in mladenk v mlako nečistosti.

Ni še dolgo tega, ko je izkušen duhovnik govoril mladim dijakom. Naenkrat je bridko zajokal, ko jim je razlagal priliko o izgubljenem sinu. V kapeli je nastala tišina. Ko zopet začne, pravi: »Oprostite mi. Preveč globoko sem že gledal v mlada srca; zato poznam njih rane.« O kaj bi bil moral reči ta duhovnik, če bi bil gledal z očmi vsevednega Zveličarja grehe mladih ljudi, ki so zašli na pota nečistosti? Ko je bil poveljnik Tit razdejal mesto Jeruzalem, tedaj je vpregel v svoj voz najlepše mladeniče in pognal jih je čez trupla njihovih mrtvih očetov in bratov, da so šli v smrt. Tudi današnje dni, predragi v Gospodu, ima svoj slavnostni obhod po širnem svetu — pa ne Tit, ampak duh nečistosti. In kdo, predragi v Gospodu, ga spremlja na tem obhodu? Mladina obojega spola je tista, ki drvi za njim po mestih in deželi. Nekateri vzdihujejo pod težo tega jarma in bi se ga radi iznebili, drugi pa gredo vriskaje in pojoč v prerani grob, kot bi šlo na svatbo.

Toda, predragi v Gospodu! Ali ga ni sredstva, ki bi obvarovalo mladino pred kučo nečistosti, ki bi ji ohranilo mir vesti? Ali ga ni, ki bi ji dal moči, da ne omača v skušnjavah? Prašajmo velikega apostola sv. Pavla! Tudi on je bil v nevarnosti, da izgubi dar, ki je bil Kristusu najljubši, tudi v njegovem srcu so divjali viharji strasti. Saj nas tega sam zagotavlja, ko pravi: »Imam namreč dopadajenje nad božjo postavo po notranjem človeku; čutim pa drugo postavo v svojih udih.« Tako vzdihuje apostol narodov, ko je v nevarnosti, da izgubi sveto čistost; toda naenkrat se osrči in pravi: »Kdo me bo rešil telesa smrti? Nihče drugi kot milost božja po Jezusu Kristusu, Gospodu našem.«

Ali slišite, predragi v Gospodu! Milost božja je bila, ki je ohranila sv. Pavla na pravem potu, in milost božja je, ki more ohraniti tudi vaše otroke, da ostanejo nedolžni. S v. o b h a -

jilo pa je tisti vir, odkoder nam priteka največ milosti. Zakaj Kristus sam nas zagotavlja, ko pravi: »Kdor je moje meso in pije moje kri, ostane v meni in jaz v njem.« Kristus torej, ki je vir vseh milosti, prihaja v naša srca, prinaša nam milosti in nas obvaruje greha, posebej greha nečistosti.

Že v stari zavezi je označena božja moč, ki jo prejemajo oni, ki večkrat zaužijejo Telo Gospodovo, da ohranijo nedolžnost svojega srca. »Kaj je pač Gospodova dobrota,« tako se vprašuje prerok Caharija, »če ne žito izvoljenih in vino, ki kali device?« O da! Najsvetejši zakrament daje nedolžnim srcem mladeniške moči in jih krepi v boju za sveto čistost. Zakaj drugače biti ne more.

Če prejmemo namreč najsvetejše in najčistejše Telo Gospodovo v svoja srca, če pride njegovo Telo na naš jezik, na naše ustnice, ali je mogoče, da bomo še ljubili nedostojne pogovore? Če se Kristus tako tesno združuje z nami kakor trta z mladikami, ali je mogoče, da ne bi zagorel v našem srcu ogenj svete ljubezni, ki uniči v nas vse, kar ni Bogu všeč? Če pride Kristus v naša srca, ali če se naseli ljubezen božja v naše duše, ali je mogoče, da bi bil tudi satan, da bi bilo poželenje mesa v enem in istem srcu?

O da, predragi v Gospodu! Kakor so se nekdam tresli in bali hudobni duhovi, ko jih je izganjal iz obsedencev, tako bo tudi sedaj bežal duh nečistosti iz srca, kamor se naseli Kristus v sv. obhajilu. Kakor je nekdam pomiril vihar na morju, tako bo tudi sedaj pomiril viharje strasti, ki se oglašajo v mladem srcu. Kakor je nekdam podal roko sv. Petru, ko se je potapljal sredi morja, tako bo tudi sedaj varno vodil njega, ki ga večkrat prejme v sv. obhajilu, da ga ne odnese reka nečistosti, ki se pretaka po celem svetu. Kakor je nekdam ozdravljil z božjo močjo, ki je šla iz njega, gobove, tako bo pogasila božja moč, če se združujemo s Kristusom, v nas hudo poželenje. In kakšna moč, kakšna sila mora priti v srce tistega, ki pogosto prejema sv. obhajilo!

In glejte, predragi v Gospodu! Kar nas uči sveta vera, to nam potrjuje tudi vsakdanja izkušnja. Ni ga tako izdatnega sredstva, ki bi moglo mladino ohraniti nedolžno, kot je pogostno sv. obhajilo.

Pred leti, tako je pisal duhovnik iz nekega velikega mesta, sem izpovedoval. Bilo je že proti poldnevu. K spovednici pride zelo revno oblečena deklica. Izpovem jo. Po spovedi jo prašam po njenih družinskih razmerah, meneč, da ji morem kaj pomagati. Prašam jo, kaj dela v tako velikem mestu, ki je polno zapeljevanja. Odgovorila mi je s povešenimi očmi: Zgodaj zjutraj grem in pometam vse dopoldne mestne ulice. Popoldne pa šivam strgano obleko. Ves svoj zaslužek dam materi, ki jo moram preživljati.« Še sem jo vprašal, če ji morda ne škoduje

preklinjevanje in grdo govorjenje cestnih pometačev. »O ne,« pravi, »ne slišim ničesar, kajti vsako nedeljo prejmem pri opoldanski maši sv. obhajilo.« »Zakaj pa vsak dan ne pristopaš k sv. obhajilu?« »Zato,« pravi deklica, »ker mi ni mogoče.« In solze so se ji vlile po mlademu licu. »O,« pravi dalje, »če bi vsak dan šla k sv. obhajilu, potem bi svojega veselja ne mogla popisati.«

Glejte, predragi v Gospodu! Tako srečo in veselje, tako moč prejema ta deklica v sv. obhajilu, da ostane angel sredi grešnega velikomestnega življenja.

Zato poskrbite, da tudi vaši otroci radi in pogosto prihajajo k sv. obhajilu. Ne bodo sicer vsi občutili tolike sreče, kot jo je občutila ona deklica. Zakaj to milost je Bog prihranil le posebej izvoljenim dušam. Toda ohranili bodo nedolžnost. V sv. obhajilu bodo dobili protistrupa, da se ne prebudijo prezgodaj v njih srcih strasti izvirnega greha, tudi bodo dobili pomoči, da ne omagajo, ko pridejo nadnje viharji izkušnjav. Sami boste brali v njih jasnih očeh, da vlada mir in sreča v srcu, in vaše hiše bodo deležne blagoslova, ki ga prinese otroci domov, kadarkoli se vrnejo s Kristusom v srcu iz cerkve. Amen.

Iv. Filipič.

Četrta nedelja po binkoštih.

Pogostno in vsakdanje prejemanje sv. obhajila.

IV. Sv. obhajilo poročstvo častitljivega vstajenja in večnega življenja.

Kadar nam sv. evangelij govori o morju ali vožnji po morju, vsakikrat nas opozarja na nevarnosti in težave, ki so v zvezi s tako vožnjo po morju, ali naravnost ali pa v nekakšni primeri. Naravnost nam opisuje nevarnosti na morju oni evangelij, ki govori o viharju, kateri je nenadno nastal in žugal potopiti ladjo, in bi jo bil tudi potopil s potovalci vred, ko bi je ne bil Jezus čudežno rešil. A tudi današnji evangelij, ki sicer ne govori naravnost o nevarnostih na morju, vendar omenja mnogo težavnega. Že to, da reče Kristus Petru, naj zapelje na globoko, ima v sebi nekaj plašilnega. Dokler je čolnič še pri kraju, na plitvem blizu obali, se ne boje tudi plašljivi potniki, češ, naj se bi vzdignil tudi nepričakovano kak vihar, saj se lahko zopet vrnejo in hitro rešijo v varnem pristanišču. A kadar je ladja že daleč od suhega, na globokem, tedaj prihaja tesno pri srcu tudi pogumnim potnikom, ker brez vse nevarnosti pač ni nikdar taka vožnja čez široko morje. Ako namreč prizanaša vihar in nevihta, se je vendar bati, da pa morda krije morje samo kako nevarnost, pogubne klečeti, kak stranski tok, velikanske morske živali itd., večkrat se tudi srečata dve urno nasproti hiteči ladji in povzročita strahovito nesrečo. — Delo,

o katerem poroča sv. apostol Peter, tudi ni bilo lahko in prijetno delo, namreč vso noč so lovili in končno imeli še to neprijetno čuvstvo, da je bil zastoj ves njih trud in napor. Tudi ob novem lovu se je pokazala nevarnost: mreže so se jele trgati, in še potem, ko so naložili oba čolna, sta se topila.

Večkrat primerjajo tudi nevarnosti našega življenja nevarnostim na morju. O da, tudi naše življenje je le premnogokrat v raznih in hudih nevarnostih, ne le telesno in časno življenje, marveč še bolj dušno življenje, t. j. večno zveličanje. Zato je pa rekel Jezus, da nebeško kraljestvo silo trpi in da le silni si je bodo prisvojili. Že za otroka se prično težkoče in nevarnosti, vendar je še takorekoč bolj na plitvem, blizu brega. Ko pa mladenič bolj odraste in morda zapušča tudi domačo hišo, tedaj pa tudi njemu veljajo besede: Zapelji na globoko; stopiti ti je v javnost, v življenje. Dušne nevarnosti se množijo in naraščajo, boj je čimdalje hujši, in res junak mora biti, kdor hoče zmagovati. Hvala Bogu, da imamo zanesljiv pripomoček v tem boju, pogostno sv. obhajilo, ki nam pomaga k zmagi v tem boju, ki je najlepše poročstvo srečne smrti in častitljivega vstajenja.

Kajne, predragi v Gospodu! nikakor ni prijetna za nas misel na smrt. Saj vemo, da je resnica, da bomo morali umreti, tako gotova kot nobena druga. Saj vemo, da visi od takrat, ko sta grešila Adam in Eva, božje prokletstvo nad vsakim človekom, ki se glasi v sv. pismu: »Človeku je prisojeno, da enkrat umrje.« Saj nam kaže vsakdanja izkušnja, kako kruto izvršuje od onega trenutka smrt to božje prokletstvo. Ona ne gleda ne na stan in bogastvo, ona ne vpraša ne za čas in se ne zmeni za kraj, ona ne pozna nobenih ozirov in nobenega usmiljenja, ona ne vidi solzâ in ne upošteva človeških željâ. Kakor gre kosceč čez polje in ne izbira med cvetjem in suho travo, tako hiti tudi smrt od kraja do kraja in pod njeno koso pada vse, kar je na vrsti, bodisi da je človek mlad kakor cvetica na polju ali močan kakor hrast v gori. Pojdi po dolinah in gledal boš pokopališča, pelji se mimo mest in srečaval boš mrtvaške sprevede, pojdi v gore in slišal boš zvonček od fare, ki ti oznanja, da je ni vasi, odkoder ne bi peljala pot na pokopališče in da ga ni rodu, ki bi ne bil spremljal teča ali onega tja, odkoder ni vrnitve.

O da, predragi! Tudi mi bomo prišli na vrsto. Toda kje in kdaj? Ničesar ne vemo. Morda na polju, morda v hiši, morda v spanju, morda pri delu, morda pripravljeni, morda nepripravljeni, morda naenkrat, morda po dolgi bolezni.

Kajne, mučna je ta negotovost za nas; človek bi skoraj obupaval, če bi resno razmišljal to negotovost; toda ne. Saj je ravno z mislijo o smrti združena tako vesela in upolna

resnica. Saj vemo, da je smrt za nas samo prehod v drugo življenje. Kajti že prvim staršem je Bog dal obljubo, da jim pošlje Odrešenika, ki jih bo rešil greha, ki bo premagal greh in smrt, ki bo obudil vse njih potomce v novo življenje. Zato išče in najde tolažbe v tej obljubi pobožni Job, ko govori zapuščen in zaničevan od svojih prijateljev, rekoč: »Vem, da moj Odrešenik živi in da bom poslednji dan vstal iz zemlje. In zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom gledal svojega Boga. Ravno jaz ga bom videl in moje oči ga bodo zrle in ne drug, to upanje je ohranjeno v mojih prsih.« Zato je misel o vstajenju tista tolažilna misel, ki jemlje Makabejskim bratom ves strah, da gredo pogumno v smrt, rekoč hudobnemu kralju: »Ti največji hudobnež nas sicer moriš v pričujočem življenju, toda kralj sveta nas pa obudi, ker umiramo zavoljo njegovih postav, ob vstajenju v večno življenje.«

Toda glejte! Tudi mi moramo iskati tolažbe in poguma ob spominu na smrt ravno v resnici o vstajenju mesa. Saj nas zagotavlja božji Odrešenik, da pride tudi za nas dan vstajenja, ko pravi: »Resnično, resnično vam povem, da pride ura, ko bodo mrtvi slišali glas Sinu božjega, in kateri ga bodo slišali, bodo večno živeli.« In zopet pravi na drugem mestu: »Ne čudite se temu, ker ura pride, ko bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In bodo prišli, ki so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.«

O da, predragi v Gospodu! Po pravici se dviga na pokopališču znamenje odrešenja, zmagoslavno znamenje njega, ki je premagal smrt in pekel, ki ima moč in oblast tudi nad našim grobom, kakor jo je imel nad grobom Lazarjevim, nad grobom Jajrove hčerke in nad lastnim grobom. Kajti tudi mi bomo vstali, dobri in hudobni, preprosti in učeni, bogati in revni. Tudi mi hočemo živeti in biti večno srečni, tudi mi hočemo sedeti po besedah sv. pisma v nebeškem kraljestvu pri kraljevi mizi, tudi mi hočemo biti sodeležni dediščine Kristusove, tudi mi hočemo doseči krono zmage in krono zveličanja.

Toda predragi v Gospodu! Kaj pa nas reši negotovosti, ali pojdemo v veselje ali trpljenje? Kdo pa nam daje poročstvo, da bomo srečno umrli in častljivo vstali?

Glejte, na nas je ležeče vse. Kristus nam je zapustil jasno znamenje, ki nam priča, da bomo veselo vstali in šli v večno življenje. In to je sv. obhajilo, posebno pogostno s v. obhajilo.

Da, ravno pogostno sv. obhajilo nam je poročstvo, da bo naša smrt vesela in naše vstajenje častljivo. Pa odkod vemo to? Poglejmo besede božjega Odrešenika, ki pravi: »Jaz sem pot, resnica in življenje.« In ta Jezus, ki je pot, resnica in življenje, nas zagotavlja: »Resnično, resnično vam povem, kdor v me veruje, ima večno življenje.« In na drugem mestu nam

zopet pravi: »To je pa volja mojega Očeta, kateri me je poslal, da ima slehern, kateri vidi Sinu in vanj veruje, večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.« Vera v Kristusa, ki jo Bog podeli človeku, je torej kal, iz katere poganja vstajenje. Vera v njegove nauke, ki se je človek z ljubeznijo oklepa, se bode izpremenila v večno gledanje in blaženstvo.

Toda predragi v Gospodu! Kdaj in kje pa moremo lepše in očitneje izpričevati to vero, kot ravno takrat, ko pristopamo k mizi Gospodovi. — Pripoveduje se, da je prišel Franc Pizarro, osvoboditelj Perua, na poti v deželo zlata v velike težave, tako da so vsi začeli obupavati in siliti domov. Tu stopi Pizarro med moštvo, zariše v pesek z mečem črto od vzhoda do zahoda ter pravi: »Na severu te črte vas čaka složno, varno življenje, a tudi uboštvo in nizkost, na jugu življenje, polno truda in boja, a ob zmagi tudi bogastva, moči in časti. Izberite si!« Vse je sililo na sever, le 12 mož je stopilo k Pizarro, da gredo z njim proti jugu. Teh 12 mož je prišlo do cilja. Enako je tudi Jezus potegnil črto, ki naj mu loči verne od nevernih. Ta črta je presveta Evharistija. Kdor prejema sv. obhajilo in veruje to resnico, ta veruje, da Jezus živi, da je Odrešenik in Zveličar, da je Sin božji, ta veruje, da je Marija brezmadežna mati božja, da je resnična presv. skrivnost presv. Trojice, da je resničen nauk o odrešenju, nauk o večnem življenju, nauk o sv. Cerkvi, božji učiteljici narodov. In kdor to priznava, ta mora občutiti resničnost besedi Kristusovih: »Resnično, resnično vam povem, kdor v me veruje, ta ima večno življenje!« Zato pa pristopajte pogosto k sv. obhajilu, da izpričujete vero, da imate poroštvo večnega življenja.

Pa pojdemo dalje. Sv. vera nam pravi, da tisti bo zveličan, ki je v milosti božji. Saj pravi sv. Pavel v pismu do Rimljanov: »Zakaj plačilo za greh je smrt; milost božja pa je življenje v Kristusu Gospodu našem.« Vprašam vas pa, ali je katera stvar, ki bi nas mogla bolj utrditi in ohraniti v milosti božji, kot je sv. obhajilo, posebej pogostno sv. obhajilo? Saj vemo, da je sv. obhajilo vir vseh milosti, da pride v sv. obhajilu Kristus sam, delilec vseh milosti, v naša srca, on, ki je početnik nadnaravnega življenja v nas. Zato bodimo poslušni sv. očetu in pristopajmo pogosto k sv. obhajilu. Zlasti vi starši poskrbite za svoje otroke, da ohranijo milost sv. krsta, da ohranijo poroštvo zveličanja že v zgodnji mladosti.

Pojdimo še dalje. Kristus pravi: »Resnično, resnično vam povem, ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo videl smrti vekomaj.« Kdor pa dopolni besedo, ta ima ljubezen do Boga. Saj pravi božji Odrešenik: »Ako me kdo ljubi, bo moje besede izpolnjeval.« In na drugem mestu pravi: »Kdor ima moje zapovedi in jih izpolnjuje, tisti je, ki me ljubi.« Toda najlepše poroštvo, da izpolnjujemo zapovedi božje, da ohranimo ljubezen, nam je sv. obhajilo in posebej pogostno sv. obhajilo. Saj je nemogoče,

da bi se naše srce pri pogostnem sv. obhajilu ne vnelo v ljubezni do njega, ki nas je tako zelo ljubil, da je dal svoje življenje za nas. Saj je nemogoče, da ne bi izpolnjevali njegovih zapovedi, če se spominjamo v pogostnem sv. obhajilu njegove smrti. Da, kdor pogosto prejema sv. obhajilo, ta ohrani ljubezen, ta izpolnjuje zapovedi, ta bo deležen večnega življenja.

Toda še enkrat se pomudimo pri besedah Kristusovih, da vidimo, da ima oni, ki prejema pogosto sv. obhajilo, poroštvo častitljivega vstajenja. Ni nam treba izpeljavati in šele sklepati iz njegovih besedi. Saj nam sam jasno in določno zagotavlja to, ko pravi: »To je kruh, ki je iz nebes prišel, da, kdor od njega jé, ne umrje. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Ako kdo jé od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta... Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan. Ta jé kruh, ki je iz nebes prišel; ne, kakor so jedli vaši očetje mano in so umrli. Kdor jé ta kruh, bo živel vekomaj.«

L. 107. po Kristusu je prišel antijohijski škof Ignacij v Smirno. Prignali so ga rimski vojaki na poti v Rim, zakaj bil je obsojen, da ga vržejo v rimskem koloseju zverem. V Smirni je smel počiti pri škofu Polikarpu, učencu sv. apostola Janeza. Odtod je pisal šest pisem raznim okoliškim vernikom, eno pa vernikom v Rim. V teh pismih govori o Kristusu, o Cerkvi, govori pa tudi o presv. Rešnjem Telesu. Že tedaj kakor še sedaj so razmišljali jutrovski modrijani o čudežnem leku, o čaši nesmrtnosti, o jedi in pijači, ki bi človeku dala nesmrtnost. In glejte, sv. Evharistija je po Ignacijevi veri resničen lek nesmrtnosti. Sam pravi: »Ne veseli me minljiva hrana, ne veselje tega sveta. Božjega kruha hočem, ki je telo Gospodovo, in napoja hočem njegove krvi, ki je neminljiva ljubezen.« Tako je pisal Rimljanom, hrepeneč po mučeniški smrti, ki bo odgrnila zastor in odkrila ljubeči duši v blaženem gledanju njega, katerega gledati so nebesa. »Pustite me,« tako je prosil Rimljane, da mu ne bi izprosil svobode, »pustite me, naj bom posnemalec trpljenja mojega Gospoda. Božje žito sem, naj me zmeljejo zobovi zveri, da bom čist kruh Kristusov.«

Glejte, predragi v Gospodu! Kako upapolna, kako vesela smrt. Toda vedite, da bomo tudi mi lahko z enakim hrepenjem pričakovali zadnje ure, če pogosto pristopamo k sv. obhajilu. Kajti, če pogosto pristopamo k sv. obhajilu, potem bo upodobil Kristus naše telo svojemu častitljivemu telesu, po moči, s katero more podvreči tudi vse stvari. Umrli bomo sicer, tudi telo bo strohnelo, a strohnelo le tako, kakor strohni pšenično zrno, da požene iz njega pomlajeno bogatejše življenje. Po presv. Evharistiji bo položena v našo dušo božja kal, ki bo vzknila iz trohnobe ter se razcvetela v večno blaženost. — Če pogosto pristopamo k sv. obhajilu in iščemo pogostnega poro-

štva častitljivega vstajenja in večnega življenja, potem se nam ni treba bati ne smrti in ne sodbe. Kristus nas zagotavlja: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« Amen.

Iv. Filipič.

Peta nedelja po binkoštih.

Sv. Janez Krstnik — zgled spokornosti in zvestobe v poklicu in zavetnik družbe treznosti.

O rojstnem prazniku sv. Janeza Krstnika, katerega smo obhajali v četrtek, pravi sv. Avguštin: »Pri drugih svetnikih in izvoljencih božjih se časti tisti dan, ko jih je sedanje življenje porodilo za vso večnost, potem ko so dovršili svoja trudapolna dela in slavno premagali svet. Pri drugih se slave dovršene zasluge zadnjega dne, pri tem svetniku se tudi prvi dan in posvečuje se tudi začetek človekov, pač brezdvomno zavoljo tega, ker je Gospod hotel po njem naznaniti svoj prihod, da bi ga ljudje ob nepričakovanem nastopu spoznali.« (Brev. Lect.)

Ko je bil rojen sv. Janez Krstnik, so se povpraševali ljudje začudeni med seboj, rekoč: »Kaj neki bo iz tega deteta, zakaj roka Gospodova je bila z njim?« (Luk. 1, 66.) Znano nam je iz svetih evangelijev, da je iz tega deteta postal puščavnik, predhodnik in krstnik Gospodov, pridiigar, prerok, mučenec. In v vseh teh službah ali v vsem tem mnogostranskem poklicu se je sv. Janez odlikoval zlasti v dveh čednostih ali lastnostih, namreč v spokornosti in zvestobi. Kakšen zgled spokornosti in zvestobe v svojem poklicu nam daje sv. Janez Krstnik, pokažem vam v naslednjem njemu v čast.

I. Sv. Bernard pravi: »Premišljuj moža, ki je bil po angelu obljubljen, čudežno spočet, v materinem telesu posvečen, in občuduj na njem veliko gorečnost spokornosti.«

1. Najprej se vprašajmo: Zakaj se je sv. Janez odločil od sveta ter šel v puščavo? Ali bi se na svoj poklic ne bil mogel pripraviti doma? Morda pač. Toda on ni maral ostati med ljudmi, med svetom, ker svetu ni zaupal. Vedel je, kako težko je sveto živeti med nesvetimi, čist med nečistimi. Zatorej je šel v puščavo, v samoto, da bi odšel nevarnostim zapeljivega sveta ter ostal nedolžen. Tamkaj si je mogel zbrati duha, več moliti, premišljevati svete reči ter nemoten se pripravljati na svoj visoki poklic ter se z božjo milostjo posvetiti.

Pa poreče morda kdo: Ali je svet v resnici tako nevaren? Gotovo, saj je sv. evangelist Janez zapisal, da »ves svet v hudem tiči« (I. Jan. 5, 19). Povsod preži zapeljiva izkušnja na človeka, in ta je toliko nevarnejša, koli-

kor manj jo spoznamo ali je nimamo za nevarno. Tudi satan nam nastavlja povsod mreže in zanke. Človeško srce pa je tako občutljivo, tako sprejemljivo, in za kaj slabega še bolj. Ena beseda iz ust zvitega zapeljivca, občevanje z osebo, ki na videz nima slabih namenov, branje časopisa, ki zna v prikupljivi obliki in z mično besedo pozornost nase obrniti, — vse to deluje s privlačno silo na našo dušo in more jo raniti, smrtno raniti.

Pa porečeš, kristjan moj: Kaj pa mi je vendar storiti, da uidem toliko nevarnostim sveta, ali naj grem, kakor sv. Janez, v puščavo, v samoto? Ne, dragi moj, toliko ne zahtevam od tebe. Samo toliko terja Bog po mojih ustih od tebe, da se vsem takim nevarnostim in bližnjim grešnim priložnostim skrbno izogiblješ. Ti torej ne smeš iskati družbe z osebo, katera ti je v spotiko, ne hoditi na tisti kraj, kjer je v nevarnosti tvoja čednost, recimo: sramežljivost, treznost, varčnost. Ti se moraš izogibati shajališč nasprotnikov sv. Cerkve in njenih služabnikov, ti ne smeš pohajati sestankov liberalnih zapeljivcev.

Kristjan! Ako tako ravnaš, boš živel sicer na svetu, pa ne s svetom, ne posvetnjaško, ne pregrešno, in ohranil si boš božjo ljubezen in mirno vest.

2. Sv. Janez nam je razen tega, da je živel v samoti, spokoren zgled tudi v tem, kako se je znal zatajevati, premagovati ter krotiti svojega duha in svoje telo.

Kako je sv. Janez krotil svojega duha? Kaj rado se zgodi, da se človek prevzame, ko ga drugi hvalijo in časte. Sv. Janez pa je ostal ponižen, akoravno še nihče ni bil nikoli tako pohvaljen, kakor on. Gotovo je izvedel, da je nadangel Gabriel rekel njegovemu očetu Zahariju, da »bo velik pred Gospodom« (Luk. 1, 15). Jezus sam ga je pohvalil pred judovskimi množicami, rekoč: »Resnično, vam povem, ni vstal večji med rojenimi od žen, kakor Janez Krstnik« (Mat. 11, 11). Nekateri so menili, da je on prerok Elija ali celo Kristus. Sv. Janez pa ponižno reče: »Jaz sem glas vpijočega v puščavi. Sredi med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate. On je, ki pride za menoj, ki je bil pred menoj; njemu jaz nisem vreden odvezati jermenov od čevljev« (Jan. 1).

Tako skromno je govoril Janez Krstnik sam o sebi in tako je pokazal, kako zna gospodovati svojemu duhu in svojemu srcu ter zatirati v sebi napuh in vso prevzetnost.

To je bila njegova pokora duha v mislih in besedah. Bolj očitvidna je bila na njem pokora telesa.

Hrana njegova je bila puščavska, tako preprosta, da bi je izmed nas nobeden ne maral uživati. Pil ni ne vina, ne močne pijače, oblačilo je imel iz kameljinih dlak in usnjat pas okoli ledij, kakor nam pripoveduje sv. evangelij. Na njem ni bilo niti sence kake mehkužnosti, kakor je to omenil

tudi sam božji Zveličar. V Sveti deželi še sedaj kažejo Janezov vrelec in skalno klop, njegovo ležišče, na kateri je sedaj oltar.

Tako je sv. Janez krotil svoje počutke, da bi svojega duha toliko prosteje in laže dvigal k Bogu. »Duh je sicer voljan, meso pa slabo« (Mat. 26, 41). Mi se sicer čudimo toliki ostrosti in kar nemogoča se nam skoraj zdi. Toda cerkvena zgodovina nam kaže, da jih je bilo za sv. Janezom na tisoče in tisoče, ki so neizrečeno ostro in spokorno živeli, držeč se besed Jezusovih: »Od dneva Janeza Krstnika do sedaj nebeško kraljestvo silo trpi, in silni ga nase potegnejo« (Mat. 11, 12).

Seveda pa spet ne rečem, da bi se morali mi ravno tako hraniti in tako oblačiti. O, ko bi bili mi predhodniku Gospodovemu vsaj od daleč podobni ter bi se vsaj nekoliko premažovali in zatajevali v tem, v čemer se je sv. Janez! Danes, v nedeljo po njegovem prazniku se vprašaj, ljubi kristjan, koliko krotiš svojega duha, svoj napuh in svoje telo, svoje meso. Vprašaj se, ali nisi častizeljen, samoljuben, sebičen? Vprašaj se, koliko krotiš poželenje po boljši jedi in pijači, po obleki nad tvoj stan? Vprašaj se, če ti vest kaj ne očita zaradi cerkvenih postov? Vprašaj se, zakaj nisi vpisan v družbo treznosti ali v »Sveto vojsko«, in če si, kako izpolnjuješ dolžnosti, za katere si se zavezal, k nji pristopivši? Vprašaj se, ali se varuješ sam nezmernosti ter tudi nikogar drugega, zlasti pa otrôk ne siliš in jim ne prigovarjaš k opojni pijači? In še eno vprašanje: Ali ti kaj gre k srcu, ko temu in drugemu zazvoni ter ga prineso na pokopališče, ljudje pa sploh pravijo: »Preveč je pil«. Kaj pa, ko bi morali tudi o tebi izreči tako sodbo? Taka in podobna vprašanja si stavi, dragi moj, danes, ko slavimo zaradi njegove zdržnosti sv. Janeza Krstnika, patrona družbe treznosti.

Potrebno bi bilo, da bi vam spet ponavljal, kako škodljivo za zdravje je uživanje močnih opojnih pijač, zlasti žganja, ko že zmerno pitje alkoholnih pijač po sodbi zdravnikov krajša človeku življenje. Potrebno bi bilo, da bi vam spet pokazal pogubni vpliv alkoholnih pijač na človekove dušne zmožnosti, na pamet, na spomin, na voljo. Potrebno bi bilo, da bi vas spet opozoril na grozno »razdejanje« strupenega alkohola v gospodarskem, zakonskem in družinskem oziru. Toda ker ni več časa, pokličem vam vse to samo v spomin ter prosim, da ne pozabite naukov, opominov in svaril tozadevnega pastirskega lista (presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča) v adventu leta 1912., v katerem so izpodbiti tudi razni predsodki, da alkoholne pijače krepče, redé, grejejo človeka.

Preidem kar k sv. Janezu Krstniku, da si ga ogledamo še kot zgled zvestobe v poklicu.

II. Predhodnik Gospodov je zvestobo v svojem poklicu pokazal najprej s tem, da je bil na vso moč vnet za Jezusa. Ni poznal drugega namena in druge želje, kakor da bi obljud-

ljenega Odrešenika bolj poveličeval. O njem je najraje govoril, nanj je največkrat kazal, zanj je skušal ljudi pridobiti. V evangeliju sv. Janeza se bere: »Drugi dan je spet Janez stal in dva njegovih učencev. In ko je Jezusa videl hoditi, reče: Glej, Jagnje božje! In dva učenca sta ga slišala govoriti, in sta šla za Jezusom« (Jan. 1, 35—37). Eden je bil sv. Andrej, drugi pa najverjetnejše sv. Janez Evangelist.

Za Jezusa je sv. Janez Krstnik govoril in delal, za Jezusa in njegovo pravico je dal celò svoje življenje. Ljubil ga je iz vsega svojega srca in iz vse svoje moči najzvesteje.

Kristjani! Tudi mi smo poklicani Jezusa iz vsega srca ljubiti, nad vse čislati njegov nauk ter božje zapovedi in prepovedi povsod in vedno vpoštevati. Dolžni smo darovati vse svoje križe njegovemu presvetemu Srcu ter vse storiti in poizkusiti za to, da bi bil Kristus povsod hvaljen in češčen, ne pa žaljen in zaničevan, kar počnó zlasti premnogi pijanci, preklinjevalci, kvantači, prešestniki, plesavci, kupčevavci in drugi skrunivci nedelj in praznikov.

2. Sv. Janez je dalje svojo zvestobo v poklicu razodeval posebno z neustrašeno srčnostjo in nepremagljivo stanovitnostjo. Bil je — z eno besedo — značajan človek.

Kakor hitro je šlo za Jezusovo čast ali za blagor bližnjega, kakor hitro je moral izpričevati resnico in pravico, tedaj mu ni bilo nič mar za osebe in če tudi so bile še tako visoke in odlične. Vse je drlo k njemu v puščavo: cestinarji, farizeji, saduceji, vojaki, učenjaki in neuki ljudje. Brez osebnih ozirov jih je klical k pokori, rekoč: »Gadja rodovina! Kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo? Storite vreden sad pokore« (Mat. 3, 7, 8). Srčno in neustrašeno je povedal vsakemu resnico v obraz, tudi prešestnemu kralju Herodu, ne meneč se za verige, ječo in sekiro. »Ni ti pripuščeno,« mu je rekel, »imeti žene svojega brata.« In ni preklical te prepovedi do zadnjega trenutka, ko je padla njegova glava ter je prinesla malopridna plesavka, Herodijadina hči, mučenikovo glavo v skledi svoji krvoločni materi.

Tako je bil sv. Janez odločen v besedi in dejanju, ker ni bil »trst, ki ga veter maje« (Mat. 11, 7), ampak hrast, značajan mož, ki se je ravnal dosledno po edino pravih načelih božjih zapovedi.

Koliko pa je dandanes ljudi, mož, ki se še nekaj hočejo šteti, kateri nimajo za vodilo in ravnilo božjih in cerkvenih zapovedi, ne svoje vesti, ampak omahljivemu trstu podobni se dajo voditi po raznih strahopezljivih ozirih na druge osebe, gnani po sebičnosti, samoljubju in mnogokrat tudi po vplivu alkoholnih pijač. Da le svoj namen dosežejo, pa se čutijo opravičene, najsibodo sredstva še tako grda in pregrešna. In kdo bi si mislil? Katoliški kristjani, ki sicer še molijo, hodijo redno v cerkev, prejemaajo sv. zakramente, potegnejo v javnosti, reci-

mo pri naročbi časopisov ali pri kakih volitvah, z očitnimi ali prikritimi nasprotniki sv. Cerkve, njenih služabnikov in vernega ljudstva. Zato pač treba, da zakličem vsem, ki imate še kaj čuta za katoliška načela, z besedami psalmistovimi: »Junaško se držite in potrdi se vam srce vsem, ki upate v Gospoda« (30, 25).

Božji Zveličar je rekel o sv. Janezu Krstniku, da »je bil goreče in sveteče sveto« (Jan. 5, 35). Zatorej se pogosto ozirajmo na to goreče in sveteče sveto, ki nam tako lepo sveti zlasti z vzvišenim zgledom spokornosti in zvestobe v poklicu. Naj sveti tudi nam, da bomo živeli spokorno in zvesto Bogu služili vsak v svojem poklicu ter tako dosegli svoj večni namen v presrečni družbi velikega svetnika sv. Janeza Krstnika. Amen.

Val. Bernik.

Praznik sv. Petra in Pavla.

Sv. Peter — velik svetnik in naš vzorni zgled.

Jaz povem tebi: Ti si Peter (skala)
in na to skalo bom zidal svojo Cerkev.
Mat. 16, 18.

Vsa čast, vsa slava, vsa prednost sv. Petra se prične v današnjem evangeliju. Sin božji je storil že mnogo čudežev, pa vendar ga nihče javno ne pripozna za pravega Boga. Vsi ga imajo sicer za velikega preroka, toda apostol Peter ga pa danes očitno pred vsemi drugimi učenci spozna kot Sina živega Boga.

Taka junaška vera zasluži tudi junaško plačilo. In to plačilo prejme sv. Peter! Danes mu dá Gospod drugo ime: doslej je bil Simon, odslej je Peter, t. j. skala; danes mu obljubi, da bo nanj kakor na skalo zidal svojo Cerkev; danes ga postavi za poglavarja svoje sv. Cerkve; danes mu dá oblast zavezovati in razvezovati; danes mu izroči ključ nebeškega kraljestva. Vsled vseh teh prednosti časti katoliška Cerkev sv. Petra kot svojega najvišjega poglavarja, in mi kot njeni udje imamo do njega dvojno dolžnost. Sv. Peter je: 1. velik svetnik, zato ga moramo častiti in zaupno na pomoč klicati; sv. Peter je: 2. naš vzorni zgled, zato ga moramo posnemati.

I. Sv. Peter je velik svetnik in zato smo ga dolžni verno častiti in zaupno klicati na pomoč.

Svetnik božji biti in naše češčenje zaslužiti, je eno in isto. Vse, kar je božjega, kar je božja lastnina, zasluži naše češčenje. Ali mar ne častimo imena božjega? Ali ne častimo božjih za-

povedi? Ali ne častimo božje besede in sv. evangelija? Ali ne častimo nedelj in praznikov, ki so Gospodovi ali božji dnevi? Ali ne častimo cerkvâ, ki so božje hiše? In zakaj vse to? Zato, ker je vse to božja lastnina, ker je vse to Bogu posvečeno.

Toda kaj je bolj božja lastnina kakor svetniki? Kajti kaj so svetniki v nebesih? Prijatelji božji so, otroci božji, ljubljenci božji, dediči večnega kraljestva, presrečni prebivalci nebeškega Jeruzalema so. V posesti Boga so, ker ga gledajo od obličja do obličja in ker so z njim združeni. Bog deli ž njimi svoje bivališče, svoje veselje, svojo srečo, svoje zaklade, svojo oblast, svojo slavo, svojo blaženost.

Kakšno češčenje zaslužijo pač tako izvoljeni, tako ljubljeni, tako mogočni prijatelji božji od nas! Dà, vse češčenje, ki je njim izkazujemo, je hkrati češčenje božje, in vse razžaljenje, katero njim prizadenemo, je hkrati razžaljenje božje. In polno češčenje dolgujemo vsem svetnikom božjim sploh!

Kaj pa naj o sv. Petru rečem? Ali ni eden najprvih, najstarejših, največjih svetnikov? Ali ni Sin božji ravno njega postavil za prvaka med apostoli? Ali ni nanj kot na skalo zidal svoje Cerkve? Ali ni njega imenoval za nebeškega ključarja? Ali ni njemu dal pravice in dolžnosti, pasti ovce in jašnjeta, t. j. duhovne in vernike? Ali ni njega izvolil za svojega namestnika na zemlji? Same prednosti, katerih nima razen sv. Petra noben drug svetnik!

In zdaj naredim kratek zaključek: Če že vsi svetniki zaslužijo naše češčenje, ga gotovo zasluži sv. Peter vsled svojih posebnih prednosti v prav obilni meri.

Toda ne le častiti, ampak tudi na pomoč klicati moramo sv. Petra. Ravno zato, ker je velik svetnik, je tudi mogočen priprošnjik pri Bogu in prav zaradi tega se mu moramo s posebnim zaupanjem priporočati.

Vsi svetniki v nebesih so prijatelji vernikov na zemlji in nas ljubijo. Kaj dobro vedó, da nas je Sin božji vse s svojo dragoceno krvjo odrešil in da naše duše visoko, visoko ceni. Vsled tega nas pripoznavajo za svoje brate in sodediče večne slave, katero sami že uživajo. Da bi jo tudi mi dosegli, prosijo vedno pri Bogu za nas, dobro vedoč, da se nam je neumorno bojevati zoper različne sovražnike zveličanja. Vse to nam zatrjuje sveto pismo.

Čim večji pa je v božjih očeh kak svetnik, tem izdatnejša je njegova priprošnja pri Bogu. Kako mogočna mora torej biti priprošnja sv. Petra zavoljo velikosti njegove svetosti! S kako velikim zaupanjem se bomo torej k njemu zatekali v potrebah svojega življenja! Če to storimo, bo sv. Peter prosil Boga za naš časni in večni blagor. Izprosil bo pri Bogu tolažbo žalostnim, pomoč slabotnim, pogum malosrčnim, zdravje bolnikom, potrpežljivost v križih, zmagó v izkušnjavah, rešitev v stiskah,

pravi svèt v dvomih, zlasti pa nam bo izprosil pravo kesanje nad grehi in neomahljivost v veri.

II. Pa to naše češčenje in zaupno klicanje sv. Petra ne sme biti nikakor nerodovitno, ampak razodevati se mora v zvestem posnemanju njegovega čednostnega življenja. Sv. Peter mora biti nam zgled in mi njegovi posnemalci.

Svetniki so naši vzori in tem vzorom moramo slediti v svojem življenju.

Zares, Jezus Kristus, naš Gospod in Zveličar, je prvi vzor, je vzor vseh vzorov, katerega moramo vsi posnemati, in svetniki so temu božjemu zgledu tudi res sledili. Toda morda si kdo misli: Jezus Kristus je Bog in človek skupaj, njegovo življenje je bilo vseskozi popolno in sveto; mi smo pa revni ljudje, polni slabosti, zato mu ne moremo slediti. Ta izgovor je prazen in jalov. Kajti če so svetniki, ki so bili v svojem življenju ravno tako slabotni ljudje kakor mi, vendarle posnemali Jezusa in sveto živeli, zakaj bi mi ne, saj nas Bog ravno tako z milostjo podpira? Ali ne premoremo z božjo milostjo vsega? Priznati moramo torej, da lahko sledimo vsaj zgledom svetnikov, kakor so oni sledili zgledu Odrešenikovemu. Lahko to storimo, če nas je le resna volja, če le odločno hočemo.

Pa v čem moramo zlasti sv. Petra posnemati? V dveh čednostih, v katerih se je posebno odlikoval: v njegovi stano- vitni veri in v njegovi resnični pokori.

Vera sv. Petra je bila trdnejša in živejša od one drugih apostolov. Danes, ko vsi drugi učenci še nekako dvomijo, pripozna on svojega Učenika očitno za Sinú živega Boga. In Zveličar ga zato postavi za ohranitelja te vere in mu ukaže svoje brate potrditi v tej veri. »Jaz sem prosil zate,« tako govori Gospod, »da ne neha tvoja vera, in ti nasprotno potrdi svoje brate« (Luk. 22, 32).

Bog nam je vsem, predragi, ki smo tu zbrani, podelil neprecenljivo milost prave vere, katere tisoč in tisoč drugim ni podelil. O, pazimo, da nismo nevredno in zastojn prepjeli te milosti, da je nismo prejeli morda celò v pogubljenje po lastni krivdi! Ostanimo trdni in stanoviti v tej edinozveličavni veri do konca svojega življenja! Pa ne bodimo verni samo ozir lastne osebe, ampak potrjujmo tudi svoje sobrate v tej pravi veri! Kako, s čim? me vprašate. S svojim spodbudnim zgle- dom, namreč z javnim izpolnjevanjem vseh dolžnosti, ki nam jih nalađa sveta vera; s pobožno udeležbo svete maše, s pazljivi- vim poslušanjem pridige in krščanskega nauka, z vrednim pre- jemanjem sv. zakramentov, s prisrčno molitvijo angelovega češčenja, sv. rožnega venca, litanij, križevega pota, s spodob- nim udeleževanjem cerkvenih procesij, z vernim obiskovanjem svetih krajev, z božjimi poti, z marljivim izvrševanjem duhovnih in telesnih del krščanskega usmiljenja, z vztrajno gojitvijo krščanskih čednosti, z zvestim izpolnjevanjem božjih in cerkve-

nih zapovedi ter stanovskih dolžnosti. To se pravi po veri živeti, to se pravi po zgledu sv. Petra svoje brate v veri potrjevati.

Sv. Peter je pa nekoč zapustil svojega Gospoda in ga zatajil. Kako velika je pač človeška slabost! Pa kako velika je bila tudi sv. Petra pokora! Komaj je storil greh, se ga je že kesal in ga objokoval. Nemudoma je grehu sledila pokora. Vsled tega je zadobil odpuščenje in vkljub njegovi nezvestobi ga je Kristus postavil za poglavarja svete Cerkve.

Kolikokrat posnemamo tudi mi, predragi, sv. Petra v grehu! Ali ga ne bomo posnemali tudi v pokori? Dà, to moramo! Če smo postali Bogu nezvesti s tem ali onim grehom, spoznajmo takoj svojo pregreho, objokujmo jo in prosimo zanjo odpuščenja v zakramentu sv. pokore! In zadobili bomo odpuščenje in grehi nam ravno tako ne bodo v pogubljenje, kakor niso bili sv. Petru.

Izpolnujmo torej dvojno dolžnost, ki jo imamo do sv. Petra! Častimo ga kot velikega svetnika in priporočajmo se njegovi mogočni priprošnji pa posnemajmo ga v stanovitni veri in resnični pokori! Tako si bomo naklonili njegovo posredovanje pri Bogu in njegovo varstvo na zemlji. Kaj nam pa more biti tudi koristnejše, kakor priprošnja in varstvo onega, kateremu so izročeni ključi nebeškega kraljestva? Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Priložnostni govori.

Malenkosti.

(Nagovor v Marijini družbi v pričetku meseca junija.)

Prav, dobri in zvesti služabnik! Ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda. Mat. 25, 14—23.

Sv. Frančišek Saleški pravi v svoji prelepi knjigi »Filotea«: Mi ljudje smo le premnogokrat kakor majhni otroci. Ako otrok vidi, da se je njegovim staršem pripetila nezgoda, da materi n. pr. hudo teče kri, bo otrok jokal in vpil, da je joj. Ako pa ima otrok jabolko, pa mu oče ali mati poreče: »Daj ga meni!« ga otrok navadno ne bo dal. Le krepkeje in skrbneje ga stiska v rokah, da mu ga ne bi morda vzeli. Tega namreč otrok ne razume, da bi svojevoljno in drage volje storil očetu ali materi kako posebno, nedolžno veselje.

Res, ali nismo taki le prepogosto tudi mi? Teži nas, ako vidimo, da grešniki Boga in preblazeno Mater božjo in našo Mater, rožno Devico Marijo, hudo žalijo, da jima delajo veliko

krivico in nečast. A da bi mi dali nebeškemu Očetu ali nebeški Materi neznatno jabolko, da bi jima namreč darovali malenkosti, tega pa prečestokrat ne razumemo. In vendar bi naredili s tem Bogu in Mariji veselje, nam samim pa zelo koristili, ker bi si pridobili obilno novih milosti in obilno zasluženja za večnost.

Ali bi ne bilo lepo, če bi ob začetku vsakega meseca, n. pr. prvi petek v mesecu, na čast presv. Srcu Jezusovemu, prvo soboto na čast brezmadežno spočiti Devici, ali vsaj prvo nedeljo v mesecu storili sklep: Ta mesec pa hočem posebno vse malenkosti Bogu in Mariji darovati — svoja malenkostna dobra dela, a tudi svoje malenkostne nepopolnosti in grehe; hočem se jih namreč tembolj varovati. Saj take malenkosti, dobre in slabe, imamo pač vsi, tudi oni, ki ne morejo opravljati velikih, junaških dobrih del, tudi oni, ki se skrbno varujejo velikih napak in grehov.

Ti, krščanski sin, krščanska hčerka, vidiš — ali bolje — čutiš, da starši to ali ono želijo. Ne povedo naravnost; zakaj stvar ni tako velika in važna, ne skrajno potrebna. A nič zato! Brž ko spoznaš, da je to ali ono skrivna želja staršev, stori! Iz ljubezni do Boga in do Marije! Glej, jabolko, ki ga daruješ Očetu in Materi! — Vidiš morda, da brat ali sestra, ali tudi hlapec, dekla, pastir ali pastirica to ali ono delo sami zelo težko opravljajo. Pa priskočiš urno na pomoč in narediš na tihem dober namen: »Iz ljubezni do Boga! Mariji v veselje!« Glej, lepo pisano jabolko si daroval, si dala Bogu in Mariji! — Vidimo koga kje v potrebi. Nismo ravno dolžni pomagati. Torej nimamo greha, če ne pomagamo. A iz ljubezni do Boga in do Marije vendar pomoremo. Glej lepo, dragoceno jabolko! — Gremo kam. Res smo doma zjutraj opravili svoje molitve. A vzamemo med potjo vendar rožni venec v roko in spletamo šopke in vence Bogu in Mariji na čast. Dragocen dar! Dragocen tudi za nas, ker nam skrajno koristen!

Na drugi strani imamo morda kako napako, ki ni ravno poseben greh. A si mislimo: Zame bodi ta napaka oziroma trud, da jo odpravim, ono jabolko, ki ga hočem darovati Očetu Bogu, Materi Mariji. Ta ali ona vzklikne morda pri vsaki priliki in nepriliki: »Jezus, Marija!« Ne bo smrten greh. A če se tega odvadiš —glej, lepo jabolko, ki ga daruješ Bogu in Mariji. — Drugi, druga sta kmalu nevoljna. Ne hudo, ne zmerjata, a vendar tako, da domači opazijo na pogledih, na bolj mračnem obrazu, na kratkih, bolj osornih odgovorih, na lahkem kljubovanju pri delu. Naj se potrudita, da se te navade rešita, pa sta darovala Bogu in Mariji krasen dar! — Tretji, tretje so še vedno nekoliko napuhnjene, prevzetne, vase zaverovane. A zaradi česa pač? Zaradi znanja? Moj Bog, kako je naše znanje omejeno, kako neznatno, kako luknjasto, zelo zelo redko rešeto! — Zaradi lepote? Glej, danes je, jutri je morda ni. »Danes rdeča kot kri, jutri na odru leži.« — Zaradi premoženja? Nimamo vzroka.

Ga li imamo toliko kakor Job? In vendar je vsega izgubil en dan. Misliš, da se nam ne more tako zgoditi? Koliko jih je, ki so postali zdaj ob vojskinem času čez noč berači! — In od koga ga imamo? Ali ne od Boga, kakor vse drugo, znanje, lepoto, zdravje — zakaj »vsak dober dan in vsako popolno darilo prihaja od zgoraj, od Očeta luči?« (Jak. 1, 17). Kaj naj bodemo torej na to ponosni, kakor bi bilo iz nas in naše za vedno, da nam ga nihče ne more vzeti! »Kaj imaš, česar nisi prejel? Ako pa si prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?« vzklika in sv. apostol (I. Kor. 4, 7). Ali ti nič ni znano, kako so svetniki pripisovali vse dobro, kar je bilo v njih, le Bogu, sebi pa le slabo, n. pr. sv. Frančišek, ubogi in ponižni iz Asisija; sv. Jerderta, ki se je čudila, kako da je Bog tako neskončno usmiljen, da morecelo njo, najnevrednejšo, prenašati in trpeti; sv. Dominik, ki je vsakikrat, ko je prišel v kak kraj, prosil Boga kleče in s solzami, naj ne kaznuje tega kraja zaradi njegovih grehov. — O, potrudimo se tudi mi za ponižnost, da bodemo vsaj nekoliko slični tem svetim dušam, vsaj od daleč slični Mariji, »dekli Gospodovi«, in Jezusu, ki je mogel o sebi reči, »jaz sem krotak in iz srca ponižen« (Mat. 11, 29). Prelep dar položimo s tem zatajevanjem na oltar presv. Srca Jezusovega, na oltar Device Marije. — Četrta, četrta še vedno preveč govori. Dostikrat prenašlo, nepremišljeno, včasih morda celo lažljivo; opravlja, obrekuje, dasi s tem sicer ne prizadene bližnjemu škode. Naj sklene zavezo s svojim srcem in s svojim jezikom: »Z božjo pomočjo, iz ljubezni do Jezusa in do Marije se hočem ta mesec nepotrebne, nepremišljene, lažnivega govorjenja skrbno varovati!« — Saj veš, kako so delali svetniki s tem. Sv. Andrej Avelinski († 1608), advokat pri duhovni sodnji v Napolju, je izrekel nekoliko, ki je poln gorečnosti zagovarjal nekega prijatelja, malo laž. A zvečer mu je odprl Duh božji sv. pismo ravno na strani, kjer je bilo pisano: »Usta, ki lažejo, moré dušo« (Modr. 1, 11). Prejokal je v bridkem kesanju vso noč. Drugo jutro na vse zgodaj je hitel k sv. spovedi in se je od tedaj še ostreje pokoril. — Malo neresnice ob zagovorništvu, ki ga je šele opozoril prijatelj na njo, je bilo vzrok, da je mladi plemenitaš Alfons Ligvovski († 1787) zapustil svet, njegove časti, bogastvo in sladkosti, krasno mlado nevesto, princeso Terezijo Presticcio, in se je posvetil povsem Bogu ter je postal svetnik božji. — To je bilo krasno jabolko, darovano Bogu in Mariji, ki jo je ta svetnik prav posebno častil in proslavljal. — A midva? Ali ne bi storila vsaj nekoliko tega? Da bi se varovala prostovoljnih malih laži? — Peti in pete so takoj utrujeni pri molitvi, vsi nezbrani, vsi suhi. A naj se ne dajo oplášiti. Saj se je isto godilo tudi svetnikom. Sv. Terezija († 1582) je trpela suhoto duha leta in leta. A je junaško vztrajala. Veliki vojak in pomočnik te občudovanja vredne delavke za čast božjo, sv. Janez od Križa († 1591) je čutil suhoto duha dostikrat ravno ob času, ko je najbolj pokoril,

krotil in mrtvičil svoje telo. A je ostal stanoviten v molitvi in je baš ob takih časih zlagal svete pesmi, polne vdanosti in ljubezni do Boga. — To so bili darovi, Bogu resnično dragi in ljubi. — Ali ne bi dali tudi mi vsaj nekaj sličnega Bogu in Mariji ta mesec?

Bral si morda ali slišal kdaj, kako je blaženi fantič Herman Jožef daroval Jezusčku jabolko. Ko je dobil nekega dne prav lepo jabolko, ga ni snedel kakor ponavadi otrok sam, temveč je šel z njim naravnost v cerkev. Tam je pokleknil pred kip preblazene Device Marije z Jezusčkom v naročju. Prosil je božje Dete, naj bi sprejelo to jabolko od njega v dar. In glej, čudo! Jezus in Marija se ljubeznivo nasmehljata preprosti, a goreči prošnji. Sklonita se proti malemu molilcu, in Jezusček vzame ponujeno jabolko iz njegove rokce. — Darujmo ta mesec tudi mi vse malenkosti ljubemu Jezusu in Mariji. Ne bo zastoj! Hermana Jožefa sta Jezus in presv. njegova Mati v zahvalo zvesto varovala. Tako bosta tudi nas. Ne bosta nas pustila pasti v velike nerednosti, napake. Ne, če se varujemo malih grehov in se trudimo, da napredujemo tudi v malih čednostih, bomo s pomočjo božjo v dobrem rastli. Saj je beseda Večne Resnice, ne človeško modrovanje, ne človeško ugibanje: »Kdor je zvest v najmanjšem, je zvest tudi v velikem« (Luk. 16, 10). Rastli bomo do dne in do ure, ko nam Večni Sodnik poreče: »Prav, dobri in zvesti služabnik! Ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda.« Amen.

M. K.

Pogled na slovstvo.

1. **Instructio Pastoralis Labacensis.** Auctore Antonio Bonaventura, episcopo Labacensi. Pag. 288. Labaci 1915. Typis typographiae catholicae. — Vezana knjiga stane K 7 — in se dobiva edino le pri kn.-škofijskem ordinariatu v Ljubljani.

»Instructio Pastoralis Labacensis« obsega določbe, ki izpopolnjujejo modra navodila in potrebne ukaze I. in II. ljubljanske sinode. Presvetli knezoškof dr. Ant. B. Jeglič je nameraval te določbe razglasiti v III. ljubljanski sinodi, ki se je imela vršiti od 24. do 28. avgusta 1914. leta. Ker pa radi vojske ni bilo mogoče obhajati sinode, je Presvetli izdal omenjene določbe v knjigi »Instructio Pastoralis«, potem ko jih je preje predložil duhovnikom, da so se o njih posvetovali na pastoralnih konferencah. »Instructio Pastoralis« ima teoretični in praktični del. Teoretični del obsega dva oddelka (titulos); prvi govori o zakramentih (o zakramentu sv. krsta, sv. pokore, sv. Rešnjega Telesa in sv. birmе), drugi o delovanju duhovnikov (de actione cleri pro sua persona, de actione cl. religiosa, de actione cl. sociali, de actione cl. politica, de actione cl. literaria).

Določbe v prvem oddelku teoretičnega dela, zlasti o zakramentih sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, so postale potrebne vsled odlokov sv. očeta Pija X. o starosti, kdaj naj se otroci puste k prvemu sv. obhajilu (odlok z dne 8. avgusta 1910), in o pogostnem in vsakdanjem prejemanju sv. obhajila (odlok z dne 20. decembra 1905). Otroci morajo iti k prvemu sv. obhajilu v sedmem letu, t. j. v prvem šolskem letu. »Instructio Pastoralis« daje točna navodila, kako naj se poskrbi za potrebno pripravo otrok, ki gredo k prvemu sv. obhajilu. Daljnja priprava je že verski pouk v domači hiši. Da bodo matere, ki morajo skrbeti za tak pouk, vedele, kako naj postopajo, je spisal Presvetli: »Kratko navodilo staršem o verskem pouku majhnih otrok« (»Instructio Pastoralis«, str. 189—262), ki bode izšlo tudi v posebnem ponatisu. Pravtako naj bo tudi šolski pouk v prvem šolskem letu do velike noči daljnja priprava za prejem sv. zakramentov. Bližnja priprava naj se vrši po veliki noči. Tudi za bližnjo pripravo je Presvetli oskrbel navodilo in pripomoček (»Instructio Pastoralis«, str. 263—283), ki ga je izdal v posebnem ponatisu z naslovom: »Priprava otrok za prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo, sv. birmo (glej »Duh. Pastir« 1915, str. 333).

Prav obširno je obravnavano v »Instructio Pastoralis« češčenje presvetega Srca Jezusovega in odlok o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu. Po pravici! Saj je odlok sv. očeta Pija X. o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu dokaz ljubezni presv. Srca Jezusovega do vernikov. S tem odlokom je nastopila nova srečna — euharistična doba v sv. katoliški Cerkvi. Nastalo je novo življenje v dušnem pastirstvu po vsem katoliškem svetu. Verniki vseh stanov in vsake starosti so v pogostnem sv. obhajilu začeli dobivati dannadan neizmernih milosti. In da bi verniki vedno ostali deležni prebogatih učinkov pogostnega združenja s Kristusom v sv. obhajilu, je izdal presvetli knezoškof posebno točna in natančna navodila in potrebne ukaze za izpolnjevanje euharističnih dekretov sv. očeta Pija X. Že samo radi tega oddelka bode »Instructio Pastoralis« neprecenljivega pomena za razvoj verskega življenja v ljubljanski škofiji.

V drugem oddelku (str. 119—186) govori »Instructio Pastoralis« o delovanju duhovnikovem. Že prva sinoda (l. 1903.) je dala duhovnikom modre ukaze in premišljena navodila za vsestransko delovanje. In kako izboren sad so imele sinodalne določbe! Ali ne priča iskreno češčenje sv. Rešnjega Telesa, zlasti vedno češčenje, ki je vpeljano po vsej škofiji, in vzorna gojitev pobožnosti do Matere božje, zlasti v Marijinih družbah, in

hvalevredno posvečevanje nedelj po odpravi plesov, ali ne priča vse to o lepem razvoju cerkvenega življenja? In krasen venec izobraževalnih družtev, posojilnic, kmečkih zvez — ali ni to dokaz vzornega, v pomoč dušnemu pastirstvu se razcvitajočega društvenega življenja, kakor mu je začrtala pravila sinoda iz leta 1903.? In prav tako lepih uspehov pričakujemo od vestnega izpolnjevanja za delovanje duhovnikov objavljenih navodil in ukazov v »Instructio Pastoralis«. Kako važna so navodila in naredbe za vzgojo mladine in ljudstva, ki jih imamo v sinodah in v »Instructio Pastoralis«! Obenem z določbami pa je Presvetli oskrbel tudi podrobna navodila in prelepe spise za vzgojo vsake starosti. Izdal je knjigo: »Staršem, Pouk o vzgoji«, dalje »Kratko navodilo staršem o verskem pouku majhnih otrok« (v »Instructio Pastoralis«), potem »Mladeničem« (dva zvezka: »Obramba vere« in »Življenje po veri«), »Dekletom« (krščansko življenje) in »Ženinom in nevestam«. Kulturni zgodovinar bo moral imenovati ta dela mejnik, po katerem se je začela v ljubljanski škofiji boljša, temeljitejša vzgoja mladine in ljudstva sploh.

»Instructio Pastoralis Labacensis« ima za duhovnike ljubljanske škofije »vim legis, omnes et singulos in conscientia obligat.« (Str. 5.) Za duhovnike drugih škofij je pa prekoristno navodilo v dušnopastirskem delovanju. **Al. Stroj.**

2. Psalmi et Cantica secundum ordinem in Psalterio Romano. I. Dominica. Razložil dr. Anton Bonaventura Jeglič, škof ljubljanski. Vel. 8°. Str. 108. V Ljubljani, 1915. Samozaložba. — Natisnila Katoliška tiskarna. Cena K 1'30.

Najsvetejši opravili duhovnikov sta daritev sv. maše in molitev duhovnih dnevníc. Sv. mašo opravljamo duhovniki kot namestniki Jezusovi, brevir pa molimo v imenu sv. Cerkve, ki ukazuje svojim služabnikom tudi tu na zemlji izkazovati nebeškemu Ženinu čast in hvalo, kakor mu jo prepevajo angeli v nebesih. Bogu pa se spodobi najpopolnejše češčenje; zato ukazuje sv. Cerkev duhovnikom kot dolžnostno molitev večinoma take molitve, ki so jih od Sv. Duha samega navdihnjeni možje zapisali. »Ut bene ab homine laudetur Deus, laudavit se ipse Deus,« pravi sv. Avguštin (in psalm. 144, n. 1). Zato se pa moramo tudi mi truditi, da se bode po naši molitvi dajalo Bogu kolikor mogoče popolno češčenje. To se pa godi po pravi pobožnosti, ki bode tem iskrenejša, čim bolj bomo umeli svete molitve. In zato je zelo ustrežgel slovenski duhovščini presv. knezoškof dr. Anton B. Jeglič, ki je izdal razlago najtežje umljivih delov brevirja — psalmov in onih svetopisemskih spevov, ki so sprejeti v psalterij. Razlaga presv. pisatelja odgovarja znanstvenim zahtevam, je jasna in lahko umljiva, obenem pa se odlikuje po tako prisrčnem slogu, da nehote vzbuja k pobožnosti in gorečnosti.

Prezvzišeni pisatelj je razložil psalme in speve po vrsti, kakor jih molimo v brevirju. Razlaga vsakega psalma ima tri dele: uvod, podrobno razlago in misli duhovnika. V splošnem uvodu navaja prevzvišeni pisatelj pri vsakem psalmu avtorja psalma, popisuje zgodovinski dogodek, ob katerem je bil psalm zložen, in podá vsebino in razdelitev psalma. V podrobni razlagi sta vzporedno postavljena latinski tekst s potrebnimi pojasnili pod črto in slovenski prevod. Slednjemu so dodani primerni uvodi in stavki, ki delajo zvezo med posameznimi mislimi, tako da moremo nemoteno slediti vzvišenim mislim svetega teksta. Obenem pa je dobesedni prevod originala v tem oddelku zaznamovan z ušesci, da je na prvi pogled jasno, kaj je sveti tekst in kaj za razumevanje potrebna zveza. »Misli duhovnika« je naslov tretjemu delu razlage pri vsakem psalmu, kjer prevzvišeni pisatelj razvija posamezne resnice iz dotičnega svetopisemskega oddelka in jih uporablja za duhovsko ascezo. Prevzvišeni pisatelj je obdelal ta oddelek s posebno ljubeznijo. Pri razlagi mesijanskih psalmov, pa tudi sicer nas vodi prevzvišeni avtor k Zveličarju v sv. zakramentu, da nam s tem vzbuja ista čustva, ki jih je imel pri molitvi psalmov sv. Av-

guštin, »qui vocem (Christi Redemptoris) in omnibus Psalmis vel psallentem, vel gementem, vel laetantem in spe, vel suspirantem in re audiebat« (in Ps. 42, n. 1).

Tako bode nova razlaga psalmov knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča izborna služila vsem duhovnikom za točno razumevanje svetih molitev, pa tudi za duhovno branje, za meditacije in adoracijo. Le premalo čutimo, da je »divina Psalmodia eius hymnodiae filia, quae canitur assidue ante sedem Dei et Agni« (Bulla »Divinam Psalmodiam« Urbani VIII). Nova razlaga psalmov nam bode klicala neprestano »Sursum corda — ad sedem coelitum!«

»Sed illa sedes coelitum
Semper resultat laudibus,
Deumque Trinum et Unicum
Jugi canore praedicat.« —

Navdušeni po krásni razlagi psalmov jih bomo molili z vedno večjim veseljem, pridružili se bomo nebeščanom — sedi coelitum —

Illi canentes jungimur
Almae Sionis aemuli.

Al. Stroj.

3. Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem. Spisal P. M. H., frančiškan. Str. 173. Ljubljana 1915. Samozaložba. Cena K 1'20, vez. K 2'—.

»Da se ta pomenljivi dan (t. j. 6. jan. 1915, ko se je Kranjska posvetila božjemu Srcu) za vselej ovekoveči v zgodovini kranjske dežele, a tudi v zgodovini ostalih Slovencev, sem sklenil izdati ta premišljevanja, ki naj vžigajo med Slovenci ljubezen in češčenje do presvetega Srca Jezusovega, iz čigar polnosti bodo v teh težkih časih lahko prejeli mnogo tolažbe, ker je bogato za vse, ki ga kličejo na pomoč.« Tako pravi g. pisatelj v predgovoru. V resnici lep spomin na to pomenljivo posvetitev so ta premišljevanja, obenem bodo pa ohranila svoj pomen in svojo lepoto za vselej. Jaz sem teh trintrideset premišljevanj s posebnim veseljem prebral, prvič zato, ker to delo ni morda mrtva kompilacija, ampak res živa meditacija. Pisatelj menda ni rabil dosti virov, pač pa najboljšega, lastno premišljevanje. Drugič pa sem bil zato vesel, ker v teh premišljevanjih nisem našel nič pretirane, afektirane pobožnosti, kakor se tako rada pridruži podobnim razmotrivanjem, pa nič ne koristi, ampak samo škoduje, ker ovira voljo, da ne stori trdnih in resnih sklepov. P. M. H. govori kot trezen mož, čigar asceza temelji vedno na jasnem razumu, še celo takrat, ko navaja za svoje trditve izreke ali dejanja iz življenja Jezusovega, ki bi jih lahko čustveno ponazoril, se ponavadi plemenito zataji in prepusti nadaljnje delo premišljevalcu samemu.

V prvih premišljevanjih, do dvanajstega, razmotriva pisatelj v velikih potezah zgodovino češčenja Srca Jezusovega in obljube božjega Srca, v drugem delu, od trinajstega premišljevanja naprej pa velike prednosti Srca Jezusovega in načine, kako se bližajmo presv. Srcu. Za mesec junij bo ta knjiga s 173 stranmi prav dobro došla. Zgodovina češčenja sicer ni dosti obširno obdelana, a drugega tudi pridigar ne bo pogrešal. — Pripomniti pa moram še to, da n. pr. ne vem, zakaj stoji nad osmim premišljevanjem napis: S. J., hrepenenje večnih višav. Pisatelj se nelahke razlage tega naslova niti dotaknil ni. Slabo je raztolmačil pisatelj na str. 66. »veliko obljubo«, rekoč: Mi vemo, da po tej devetmesečni pobožnosti zadobljeno pravico do srečne smrtne ure zopet z vsakim smrtnim grehom izgubimo. — Če naj ima velika obljuba kak zmisel, mora biti pač ta, da bo Bog častivcu Srca Jezusovega, tudi če pade po nesreči kdaj v smrtni greh, v svojem usmiljenju naklonil milost izpreobrnjenja in srečne smrti. Tako, kakor razlaga pisatelj, ne bi imela obljuba pravega zmisla. Pač pa je sedmo premišljevanje o predmetu te pobožnosti dogmatično popolnoma pravilno.

— Jos. Šimenc (Št. Vid nad Lj.)

4. Alkoholizem, 3. zvezek zbirke protialkoholnih spisov »Svete vojske« v Mariboru; spisal prof. Fr. Kovačič; izdala »Sveta vojska« v Mariboru, 1915; 16°, str. 32, cena 15 vinarjev, po pošti 20 vinarjev.

Zbirka protialkoholnih spisov »Sveta vojska« nam je prinesla zopet nov zvezek, ki je namenjen predvsem inteligenci, zlasti duhovščini. Knjižica nima toliko tega cilja, da bi razlagala dejstva in nauke o alkoholizmu, temveč hoče predvsem dati voditeljem ljudstva novega bodrila, novih motivov za antialkoholno delovanje. Začetkom (1. poglavje) nam hoče poživiti in poglobiti zavest, kako zelo je potreben protialkoholni boj. Rezultat 2. in 3. poglavja je predvsem ta, da naj se antialkoholni boj koncentrira med mladino, zlasti med šolsko mladino. Osrednji in poglavitni poglavji (4. in 5.) sta posvečeni glavnemu orožju zoper alkohol — abstinci: zakaj je abstinenca najboljše sredstvo zoper alkoholizem, kdaj je abstinenca dolžnost (po sv. Tomažu Akvinskem), praktične posledice. Zaključek spisa (6. poglavje) tvorijo razni momenti, ki jih je ustvarila sedanja vojska in ki dajejo alkoholnemu vprašanju posebno aktualnost.

Knjižica ima mnogo lepih in tudi dokaj novih misli, tako da je glede tvarine zelo zanimiva in poučna. Posebej se nam zdi važno omeniti, da je dobro označen pomen osebne abstinence za aktivnega bojevnika zoper alkoholizem (conf. str. 11 in nasl. ter str. 22). Prvič je voditelj abstinent živ zgled, ki že samosebi po naravnih psiholoških zakonih vleče k posnemanju. Drugič je abstinenca voditelju najboljši predpogoj za uspešno antialkoholno delovanje med ljudstvom, ker sam dejansko izvršuje, kar priporoča drugim ljudem. Končno zajema voditelj iz abstinence vedno večjo moč in agilnost za protialkoholni boj, ker je sam že popolnoma premagal alkohol in je prost vsake odvisnosti od njega. Iz tega pa takoj sledi geslo: »Postanimo abstinentje, zlasti mi duhovniki!« Duhovniki so namreč v prvi vrsti poklicani za voditelje v boju zoper alkoholizem. Oni so voditelji ljudstva v verskem življenju. Pa kdo bolj ovira versko življenje, kot ravno alkohol? Duhovnik je pomočnik ljudstva v vsakem bedi in nesreči, saj ga smatra ljudstvo samo za svojega najboljšega prijatelja. In zopet: največja nesreča za ljudstvo je alkoholizem. Končno lahko pričakuje ravno duhovnik največ uspeha v antialkoholnem boju, ker je v najtesnejši zvezi z ljudstvom ter ima do njega najlažji dostop in največji vpliv.

Vsega vpoštevanja vredno je tudi šesto poglavje (str. 23 in nasl.) Gotovo je, da bo alkoholno vprašanje zavzelo po vojski čisto drugo stališče, tako da bo med prvimi aktualnimi vprašanji na dnevnem redu. Pa kdo naj ima to gibanje v rokah in z njim širne mase ljudstva? Ali naj ga ima duhovnik ali njegovi verski nasprotniki? Imeli ga bomo v rokah duhovniki, če se bomo brigali za alkoholno vprašanje in z vso silo dejansko posegli v protialkoholni boj. — Vojska zahteva mnogo človeških žrtev, zato bomo po vojski nujno rabili močnega in številnega rodu; tudi nas čakajo po vojski težke kulturne in verske naloge, ki se bodo izcimile iz novih razmer. Pogoj za močan rod je zmernost v pijači! Vse težave kulturnega in verskega dela pa bo premagalo ono ljudstvo, ki je polno duševne čilosti, ki je sprejemljivo za visoke ideale, a se tudi ne boji vztrajne podjetnosti. In glejte, zopet je nesrečni alkohol velik sovražnik vsakega višjega poleta. On »kvari narodu značaj, slabi energijo volje, jemlje veselje k delu«. Zato mora vsak, kdor ima kaj interesa na tem, da se prihodnje naše kulturne in verske naloge ugodno rešijo, napovedati alkoholu neizprosno boj. In kdo ima večji interes na teh nalogah kakor ravno duhovnik kot služabnik sv. Cerkve in kot član naroda? Zato se oprimumo s podvojeno vneto protialkoholne akcije!

To so poglavitne misli, ki nam jih nudi pisatelj za slovo v premišljevanje za sedanji čas. Vredne so, da poromajo te misli s pričujočo knjižico po vsej slovenski zemlji. Naj nikjer ne najdejo mrzlih in trdih src, a mnogo rodovitnih tal, da vzklijejo in prinesejo našemu narodu novo zlato dobo.

Fr. V.